

Locale Belangen

Orgaan van de Vereeniging voor Locale Belangen.

Versijnt den 1sten en 16den van elke maand.

De Vereeniging is opgericht in 1912 en als rechtspersoon erkend bij Gouvernements Besluit d. d. 31 Juli 1922 No. 75. Zij stelt zich ten doel, de ontwikkeling van het gewestelijk en plaatselijk zelfbestuur en de algemeene belangen van locale ressorten te bevorderen.

Commissie van Redactie:

F. W. M. KERCHMAN, G. de RAAD, R. SLAMET.

Redactie-Secretaris: H. OBBINK.

Redacteur voor lokaal-technische aangelegenheden: J. J. G. E. RÜCKERT.

Vaste medewerkers: Mr. C. J. van HASSELT, Gerard JANSEN, Mr. M. D. de JONG,
Th. van KEMPEN, en Dr. H. J. LEVELT.

Opneming van een stuk beteekent niet, dat de Redactie zich met den inhoud vereenigt.

Stukken den Secretaris betreffende te zenden aan den heer G. de Raad, Karrenweg 204, Semarang, die betreffende den Penningmeester aan den Heer F. W. M. Kerchman, Pendrian 23, Semarang. Alle voor de Redactie bestemde stukken te zenden aan den Redactie-Secretaris, den heer H. Obbink, Palmenlaan Zuid 41, Semarang.

Reglement op het maken van ijs- en koolzuurhoudende wateren.

(Staatsblad 1922 No. 678).

Artikel 11 van het bovenstaand reglement bepaalt:

(1) „Binnen de ressorten van plaatselijke raden, met uitzondering van die, welke voorgezeten worden door het hoofd van gewestelijk bestuur, worden de in deze ordonnantie aan het hoofd van plaatselijk bestuur opgedragen bevoegheden uitgeoefend door den lokalen raad of de door dezen daartoe aan te wijzen gezaghebbenden.

(2) Het in de artikelen 7, 1e lid, en 8, 3e lid, bedoelde hooger beroep van beslissingen, welke ingevolge het bepaalde in het vorige lid zijn genomen door of vanwege een plaatselijken raad, wiens ressort ligt binnen dat van een door het hoofd van gewestelijk bestuur voorgezeten raad, berust bij laatstgemelden raad”.

Deze onder de werking van de decentralisatiewetgeving gemaakte bepaling behoeft dringend aanvulling, in verband met de intusschen tot stand gekomen en reeds ten deele ten uitvoer gelegde wet op de bestuurshervor-

ming. Hare toepassing toch binnen provincies leidt tot eigenaardige consequenties, hoe men haar ook interpreteert of niet interpreteert, dus letterlijk opvolgt.

Bezigd men de historische interpretatie, dan dient onderscheid gemaakt te worden tusschen de toepassing van het reglement binnen stadsgemeenten en daarbuiten. Vooraf ga daartoe een korte beschrijving van den staatsrechtelijken toestand op het oogenblik van inwerkingtreding van het reglement.

Het reglement, afgekondigd op 6 November 1922, trad—ingevolge het „Ten Tweede” der ordonnantie—in werking met ingang van den eersten dag der derde maand na dien harer afkondiging, d.i. op 1 Februari 1923. Op dat oogenblik was de wet op de bestuurshervorming 1922 voor Oost-Java—ik bepaal mij, om preciezer te kunnen zijn tot één provincie; voor de andere provincies geldt mutatis mutandis hetzelfde—nog niet ten uitvoer gelegd (dit had eerst plaats op 1 Juli 1928; artikel 5 Stbl. 1927 No. 558), maar golden daar het krachtens de decentralisatiewet 1903 uitgevaardigde decentralisatiebesluit (Stbl. 1905 No. 137) en de locale raden-ordonnantie (Stbl. 1905 No. 181), en was Oost-Java derhalve nog slechts zgn. „gedecentraliseerd gebied”.

Dit gebied omvatte de ressorten van verschillende gewestelijke raden, krachtens artikel 3 lid 1, van het decentralisatiebesluit voorgezeten door het hoofd van gewestelijk bestuur of wel den *resident*, binnen enkele waarvan lagen een of meer ressorten van plaatselijke raden, genaamd *gemeenteraden* (artikel 4 der locale radenordonnantie), aanvankelijk krachtens hun instellingsordonnantie (artikel 3 decentralisatiebesluit, vóór de wijziging van Stbl. 1925 No. 663) voorgezeten door het hoofd van plaatselijke bestuur der afdeeling, waarin het ressort van den raad ligt, of wel den *assistent-resident* (Kleintjes 5e druk, deel II, blz. 57 noot 1). Binnen Oost-Java bestonden geen ressorten van plaatselijke raden, voorgezeten door het hoofd van gewestelijk bestuur, zooals wel b.v. de plaatselijke raad van het cultuurgebied der Oostkust van Sumatra (art. 6 lid 3, Stbl. 1903 No. 181); de Minahasaraad (art. 6 lid 3, Stbl. 1919 No. 64) of de Ambonraad (art. 3 lid 4, Stbl. 1921 No. 158). (Dit ter verklaring van de uitzondering, genoemd in lid 1 van artikel 11 van het reglement).

Wie was nu binnen en buiten het ressort van een gemeenteraad bevoegd de vergunning van artikel 1 te verleen of de beslissingen van de artikelen 6 en 8 van het reglement te nemen, en bij wien berustte het in de artikelen 7 lid 1, en 8 lid 3, bedoelde hooger beroep van de vorengemelde beslissingen?

Voor zoover de ressorten der gemeenteraden als gebieden met eigen

geldmiddelen waren ingesteld vóór 1 Februari 1923 (datum van inwerking-treding van het reglement), gold voor die ressorten aanstonds de bepaling van artikel 11 lid 1, van het reglement, en kwamen dus de bevoegdheden, in de artikelen 1, 6 en 8 opgedragen aan het hoofd van plaatselijk bestuur, aanstonds toe aan den gemeenteraad of den door dezen daartoe aangewezen gezaghebbende. Voor de later ingestelde gemeenten geldt hetzelfde terstond na hare instelling, zij allen toch waren bij de instelling ressorten van plaatselijke raden, voorgezeten door het hoofd van plaatselijk bestuur; eerst later (voor Oost-Java in 1928) werd in plaats van dit hoofd een burgemeester, door den Gouverneur-Generaal, benoemd, voorzitter van den gemeenteraad.

Deze bevoegdheden zijn den raad gebleven, toen de gemeenten van Oost-Java in 1928 achtereenvolgens werden aangewezen als zelfstandige gemeenschappen op den voet van artikel 121 der Indische Staatsregeling, dus stadsgemeenten werden onder werking van de wet op de bestuurshervorming 1922.

Buiten het ressort dier plaatselijke of gemeenteraden kwamen de bevoegdheden van de artikelen 1, 6 en 8 toe aan het hoofd van plaatselijk bestuur, d.i. den assistent-resident.

Na de eerste phase der ten uitvoerlegging der bestuurshervorming, d.i. na 1 Juli 1 1928 (Stbl. 1927 No. 558 jo. Stbl. 1928 No. 145), toen derhalve Oost-Java zgn. „*hervormd gebied*” geworden was, werd de toestand aldus: De residenten werden hoofd van plaatselijk bestuur (Stbl. 1928 No. 145 zie ook Kleintjes 5e druk, deel II blz. 65); de bestaande gewesten werden opgeheven en gevormd tot één gewest Oost-Java, aan welks hoofd een gouverneur werd gesteld; ingevoerd werden de plaatselijke raden, andere dan gemeenteraden (artikel 3 Stbl. 1927 No. 558) onder voorzitterschap van den resident (artikel 4 van dat staatsblad), zoodat ook thans weer geldt de bepaling van artikel 11, lid 1, van het reglement — immers ook hier wordt de plaatselijke raad niet voorgezeten door het hoofd van gewestelijk bestuur — en de bevoegdheden van de artikelen 1, 6 en 8 in het reglement opgedragen aan het hoofd van plaatselijk bestuur, worden uitgeoefend door den „localen raad”, d. i. in casu den plaatselijken raad.

Bij de verdere tenuitvoerlegging der bestuurshervorming werd bij Stbl. 1928 No. 295 het gewest Oost-Java een provincie verklaard (artikel 1), werden de ressorten der plaatselijke raden met die raden zelve opgeheven (artikel 3) en zijn krachtens artikel 2 lid 2 letter *a* van Stbl. 1927 No. 557 de bevoegdheden van de artikelen 1, 6 en 8 van het reglement, toekomende aan den lokalen of plaatselijken raad, overgegaan op den *provincialen raad*.

Leidt deze conclusie, waartoe de historische interpretatie dwingt, reeds tot den ongewenschten toestand, dat de provinciale raad (of namens dezen

het college van gedeputeerden) zich zou hebben te bemoeien met de op-richting van en het toezicht op de verschillende grootere en kleinere limo-nadefabrieken buiten de stadsgemeenten, tot een nog ongewenschter gevolg leidt de conclusie inzake het hooger beroep.

Wat betreft het beroep van beslissingen van gemeenteraden: vóór de bestuurshervorming, dus vóór 1 Juli 1928, moest beroep worden ingesteld bij den gewestelijken raad, binnen welks ressort de gemeente gelegen was: artikel 11 lid 2, van het reglement. (Ter zijde moge worden gelaten de hier naar voren tredende vraag: is de gemeenteraad gesubordineerd of gecoördineerd aan den gewestelijken raad en daarvoor moge worden ver-wezen naar Kleintjes, 5e druk, deel II blz. 6).

Bij de eerste phase van de tenuitvoerlegging van de bestuurshervorming, toen de gewestelijke raden „plaatselijke” raden werden, hadden deze hunne functiën op den bestaanden voet voort te zetten (artikel 4 van Stbl. 1927 No. 558) en behielden dus deze tot plaatselijke geworden voormalige ge-westelijke raden hun functie als beroepsinstantie. Toen daarop de provincie Oost-Java werd ingesteld, werd ingevolge de bepaling van artikel 2 lid 2 letter a, van Stbl. 1927 No. 557 de *provinciale raad* de beroepsinstantie van de beslissingen der stadsgemeenteraden.

Wil men hier halverwege de historische lijn verlaten en met verwijzing naar den letterlijken tekst van artikel 11 lid 2, van het reglement constateeren, dat bij de verwisseling van de gewestelijke raden met plaatselijke raden dit artikel-lid geen toepassing meer kon vinden, zoodat de gewone regel van artikel 7 lid 1, en 8 lid 3, herleefde, dan zou de beroepsinstantie berusten bij den *gouverneur van Oost-Java*.

Buiten de gemeenten moest vóór de bestuurshervorming het beroep van de beslissingen van den assistent-resident worden ingesteld bij den resident.

Na de eerste phase van de bestuurshervorming zijn het beslissingen van de verschillende plaatselijke raden, waarvan beroep kan worden ingesteld (zie hiervoor), terwijl de beroepsinstantie werd: de gouverneur van het gewest Oost-Java, immers, daar de ressorten der plaatselijke raden niet gelegen waren binnnen het ressort van een door het hoofd van gewestelijk bestuur voorgezeten raad, moet hier de gewone regel gelden, dat het hoofd van gewestelijk bestuur de beroepsinstantie is. Na de instelling der provincie zijn het beslissingen van den provincialen raad, waarvan beroep open staat (zie hiervoor) en wel bij den *gouverneur van Oost-Java*, aan wien als hoofd van gewestelijk bestuur de beroepsinstantie bleef voorbehouden Maar het is een dwaasheid te moeten aannemen, dat van een beslissing van den provincialen raad beroep zou openstaan op zijn ambtshalven voorzitter.

Wordt de bepaling van artikel 11 van het reglement analogice toegepast op den thans bestaanden toestand in hervormd gebied, dan is het resultaat wel bevredigender en meer in overeenstemming met de bedoeling van de bestuurshervorming. Lid 1 van dat artikel zou dan aldus kunnen worden geïnterpreteerd: „Binnen stadsgemeenten (regentschappen) worden de in deze ordonnantie aan het hoofd van plaatselijk bestuur opgedragen bevoegdheden uitgeoefend door den stadsgemeenteraad (regentschapsraad)” en lid 2: „Het in de artikelen 7, lid 1, en 8 lid 3, bedoelde hooger beroep van beslissingen, welke ingevolge het bepaalde in het vorige lid zijn genomen door of vanwege een stadsgemeenteraad (regentschapsraad), berust bij den provincialen raad”. Te wenschen zou dan alleen nog maar zijn, dat de beroepsinstantie berusten kon bij het ook reeds in de Hinder-ordonnantie daarvoor aangewezen administratiefrechtelijk college van gedeputeerden. Maar het is zeer de vraag, of enkel op grond van de bedoeling der bestuurshervorming aan den tekst van het reglementsartikel een zoo groot geweld mag worden aangedaan, dat stadsgemeenten en regentschappen worden beschouwd als ressorten van plaatselijke raden, gelegen binnen het ressort van den door het hoofd van gewestelijk bestuur voorgezeten raad, dat dan de provincie zou moeten zijn.

Rest de letterlijke toepassing van het reglement en dus te aanvaarden het feit, dat de wetgever heeft verzuimd bij de uitvaardiging daarvan rekening te houden met de bestuurshervorming. Alsdan zullen, aangezien er thans geen ressorten van plaatselijke of gewestelijke raden meer bestaan — de bevoegdheden van de artikelen 1, 6 en 8 wederom steeds moeten worden toegekend aan het hoofd van plaatselijk bestuur, d. i. den resident en zal het in de artikelen 7 lid 1 en 8 lid 3, bedoelde hooger beroep van de beslissingen der residenten moeten berusten bij het hoofd van gewestelijk bestuur, d. i. den gouverneur. Een uitzondering dient echter te worden gemaakt voor de beslissingen, genomen binnen stadsgemeenten: ingevolge de uitdrukkelijke bepaling toch van artikel 153 der Stads-gemeente-ordonnantie wordt onder „locaal”, d. i. „plaatselijk” (zie artikel 2 lid 1, der locale raden-ordonnantie) ressort mede begrepen de stads-gemeente, zoodat artikel 11 lid 1, van het reglement binnen stadsgemeenten van toepassing moet worden verklaard en dus daar de bevoegdheden der artikelen 1, 6 en 8 worden uitgeoefend door den Statsgemeenteraad of de door dezen aan te wijzen gezaghebbenden.

De gevolgde practijk is onzeker. Binnen stadsgemeenten worden de bevoegdheden van de artikelen 1, 6 en 8 op historische en wettelijke gronden uitgeoefend door den stadsgemeenteraad.

Het beroep op een beslissing van den burgemeester van Pasoeroean (zich in casu verkeerdelijk beschouwende als den door den raad aangewezen gezaghebbende) werd op historische gronden ingesteld bij den provincialen raad van Oost-Java, welke zich ter zake nog niet heeft uitgesproken. Het beroep had met evenveel recht kunnen zijn ingesteld bij den gouverneur van Oost-Java.

Buiten stadsgemeenten worden de bevoegdheden der artikelen 1, 6 en 8 weder uitgeoefend door de residenten met letterlijke toepassing van het reglement. Een beroep van hun beslissingen heeft zich, voor zoover bekend, nog niet voorgedaan; logisch is, dat de gouverneur-landsorgaan als instantie wordt aangewezen.

De consequentie der historische interpretatie durft men blijkbaar niet aan: zij zou ook inderdaad al te dwaas zijn. De te dezen gevolgde practijk is echter niet in overeenstemming met de bedoeling der bestuurshervorming te achten, die verlangt, dat de bevoegdheden van de artikelen 1, 6 en 8 binnen provinciën worden uitgeoefend door de stadsgemeente en regentschapsraden, of de door deze daartoe aan te wijzen gezaghebbenden (burgemeester of college van burgemeester en wethouders en regent of college van gecommitteerden) met beroep van hunne beslissingen op het college van gedeputeerden van den betrokken provincialen raad.

Soerabaja, Januari 1931

MR. C. M. HERCKENRATH, JR.

Theorie en practijk der Stadsgemeentefinancien.

VI.

Vervolg blz. 1089.

In de op blz. 1078 e. v. gegeven voorbeelden zijn geen verhandelingen voor een bedrijfsreserve opgenomen, omdat ik deze aangelegenheid aan een afzonderlijke bespreking wenschte te onderwerpen.

Nu verwarre men deze soort reserve niet met de door de gemeente verplicht te vormen reserve voor kapitaalbehoud, een reserve gelijk aan het verschil tusschen de leeningsschuld en/of het door de gemeente uit eigen middelen verstrekt kapitaal en de kapitaalschuld van het bedrijf aan de gemeente, een reserve dus welke uitsluitend wordt bepaald en beheerscht door de afschrijving wegens waardevermindering der bezittingen.

Deze zaak is reeds meer uitvoerig toegelicht in mijn inleiding.

Maar waar het hier omgaat, is het vormen zonder bepaald doel van een speciale reserve uit de winst der bedrijven, een winstreserve dus, welke

wordt verkregen door onthouding van een gedeelte der winst aan de mid- delen van den gewonen begrootingsdienst. En dit nu wordt in het algemeen ontraden niet alleen, maar zelfs uit den booze geacht. (Nijst. Leerboek der Accountancy deel III B. blz. 296).

De gemeente Nijmegen, die tot 1926 voor hare rendeerende bedrijven winstreserves fokte is, zooals Burgemeester en Wethouders dit in een praeadvies noemden, van deze abnormaliteit en dwaling teruggekomen en sinds dat jaar zijn daar de bedrijfswinsten ten volle aan de gemeente uit- gekeerd.

De heer Wijthoff heeft in een beschouwing over „Reservevorming en belegging door de gemeente” opgenomen in jaargang 1927 van „Gemeente- bestuur” zich niet vijandig getoond tegen het vormen van een bedrijfswinst- reserve, doch wel tegenover het vormen van een te hooge reserve, omdat dan de goede zorg voor de toekomst tot in het onredelijke zou kunnen gaan. Hij wil dan ook de winstreserve aan een bepaald limiet binden en noemt als maximum 20 à 25% van de boekwaarde der vaste bezittingen. De maxima der reserves zullen dan met de stijging der boekwaarde omhoog gaan. Maar wat zal er dan met de reserves geschieden indien de boekwaarde der vaste bezittingen door afschrijving wegens waardevermindering uit welken hoofde ook, daalt en daardoor dat percentage in de toekomst belangrijk hooger wordt zelfs zonder dat verdere reservevorming plaats vond? De heer Wijthoff geeft hierop geen antwoord.

Ik acht het vormen van een matige „winstreserve” niet in strijd met een goed financieel beheer doch beveel dit stelsel slechts aan indien door nogal afwijkende productiekosten of andere oorzaken in opvolgende jaren zeer schommelende bedrijfswinsten worden verwacht. In dit geval kan een winst- reserve worden bestemd tot nivelleering van winst over meerdere jaren, waardoor het op de gemeentebegroting overgenomen geraamd winstcijfer geen gevaar loopt en wat aan dien begrootingspost ontbreekt zal dan uit die reserve kunnen worden aangevuld.

„De winstreserve” dient dan ook in het algemeen uitsluitend voor on- voorzienene exploitatie tegenvallers. Nimmer behoort zulk een reserve te worden gekweekt met het doel daaruit kapitaalsuitgaven ten behoeve van het bedrijf te putten. Men heeft het vormen van een bedrijfsreserve getoetst aan de practijk der particuliere bedrijven, welke juist alles er op zetten om een hooge bedrijfsreserve te kweken. Maar een particulier bedrijf is geheel op zich zelf aangewezen en moet financieel sterk staan, want de credietwaar- digheid van een particulier bedrijf hangt samen met zijn kapitaalkracht en zijn liquiditeit.

Maar de monopolistische gemeentebedrijven behoeven op deze wijze hun kapitaalkracht niet te zoeken, kunnen dat trouwens ook niet omdat deze

bedrijven slechts vormen administratieve en organische onderdeelen van de gemeente, en vaneen zelfstandig bestaan met eigen risico is er dan ook geen sprake.

Ik ben in algemeenen zin, zooals ik reeds opmerkte, tot op zekere hoogte een tegenstander van het vormen van een „winstreserve” door de gemeentebedrijven, doch beveel het vormen van een algemeene reserve — dus een reserve zonder bepaald doel — door de gemeente zeer aan. In mijn „Inleiding” werd als 7e hoofdconclusie voor een behoorlijk financieel gemeente-beleid het vormen van een algemeen beleggingsfonds ten zeerste aanbevolen.

Ik vestig hier nogmaals de aandacht op omdat bij de behandeling deling der gemeentebegroting 1931 van Buitenzorg (gelukkig maar) één der leden van den Gemeenteraad dit stelsel bestreed met het bekende motief, dat zoodanige belegging voor het nageslacht wordt gefokt door en ten koste van het tegenwoordig geslacht, een redeneering zoo oud en ook zoo slecht als de weg van Kralingen.

Zoodanige algemeene gemeente-reserves vrijwaren een gemeente in de toekomst van drukkende lasten en zelfs kunnen zij dienen om in malaisetijd den gewonen dienst te helpen, waardoor belasting- of tarievenverhooging, juist in een periode van laag conjunctuur, wordt voorkomen en dus, trots die slechte tijden, de gemeente haar noodig werk kan doen zonder verzwaring van lasten. Het is dan ook niemand minder dan Mr. Trip, die er de Regeering van Nederlandsch-Indië het verwijt van maakte, dat Zij gedurende de hoogconjunctuur-periode niet een appeltje voor den dorst bewaarde. Dit verwijt zal de Regeering thans meer dan ooit voelen.

Algemeene gemeentereserves—dus reserves zonder bepaald doel—ontstaan normaal onopzettelijk in den goeden tijd van de hoge batige saldi van den gewonen dienst. Die saldi behooren natuurlijk niet kunstmatig te worden gekweekt, doch moeten het gevolg zijn van bijzondere meevallers (o.a. hogere opbrengst van belastingen, retributien, bedrijfswinsten). Door deze meevallers als dekkingsmiddel te bestemmen voor de gewone uitgaven (b.v. het batig saldo van den gewonen dienst 1929 op de begroting 1931 te plaatsen uitsluitend ten dienste van de gewone uitgaven) begaat men een grove fout, welke later ernstig gevoeld zal worden, want minus bedoeld batig saldo, dekt de gewone dienst zich zelf niet. Moet men in slechte tijden dit saldo missen, dan grijpt de bezuinigingswoede om zich heen en zwaait haar scepter doodend rond. En in dien malaisetijd zoekt men zijn heil in hogere heffingen, maatregelen van harde noodzaak, die althans gedurende een zekeren tijd voorkomen hadden kunnen worden zoo men vroeger had gedacht aan de mogelijkheid, dat een laag conjunctuurtijd zou volgen. De beschikking over saldi aldus brengt een hoogst onzeker element in de financieele positie der gemeente.

Er is dan ook alles voor te zeggen- en hierbij onderschrijf ik geheel de opinie van den heer Wijthoff- dat een batig rekeningsaldo van den gewonen dienst niet wordt bestemd tot openingsbedrag van den gewonen dienst der begrooting, maar wordt overgebracht naar den kapitaaldienst ter reserveering zonder speciaal aangewezen doel.

Men kan uit deze reserves nadeelige saldi bezweren en onrendabele kapitaalsuitgaven bestrijden welke anders middels leeningen zouden moeten worden gedekt. De burgerij van heden komt dit zeker ten goede en het nageslacht zal zijn voorbestuurders dankbaar kunnen gedenken al zal het, zelfs door deze veilige financieele politiek, geen lagere personeele lasten in de toekomst zijn beschoren, wat trouwens ook niet noodig is. De ervaring heeft geleerd, dat de kosten der gemeentehuishouding accresceeren en voor de „stille” Indische gemeenten wordt de zorg om deze op te vangen zonder hogere lasten op de burgerij te leggen elk jaar moeilijker. Een voorzichtig financieel beleid is derhalve voor kleinere gemeenten blijvend broodnoodig.

Afdeeling II. De Gemeentebegrooting.

Haar inrichting.

De wetgever heeft door opname in de Stadsgemeente-ordonnantie van artikel 104 leden 1, 2, 3 en 4 geen wijziging willen brengen in den opzet der gemeentebegrooting.

Genoemd artikel 104, — een getrouwe copie van artikel 64 der Locale Raden-ordonnantie — bepaalt, dat de begrooting voor de uitgaven in afdeelingen en artikelen en voor de ontvangsten in onderdeelen gesplitst wordt en dat, indien onderscheid wordt gemaakt tusschen gewonen en buitengewonen dienst, de begrooting zoowel voor de uitgaven als voor de ontvangsten daartoe bovendien in twee hoofdstukken wordt verdeeld.

Voorts is bepaald, dat onder de gewone uitgaven een post voor Onvoorziene uitgaven moet worden uitgetrokken en ten slotte dat bij de begrooting wordt bepaald, welke artikelen mogen worden aangevuld door overschrijving van den post voor Onvoorziene uitgaven en van welke artikelen, buiten den post voor Onvoorziene uitgaven, overschrijving geoorloofd is, met aanwijzing tevens van de posten (bedoeld wordt artikelen) welke door de overschrijving mogen worden verhoogd.

Zonder meer zou dus de stadsgemeenteraad volkomen vrij zijn de begrooting naar willekeur in te richten.

Men heeft evenwel, krachtens artikel 153 der Stadsgemeente-ordonnantie (v. g. l. ook artikel 122 der Indische Staatsregeling) de voorschriften betref-

fende de inrichting van locale begrotingen (Staatsblad $\frac{1910 \text{ No. } 260}{1923 \text{ No. } 237}$ op te volgen, zij het dan ook, dat, behoudens één onderdeel, het innerlijk wezen der begroting bijna geheel aan den raad wordt overgelaten.

Door de foutieve constructie van model I B voor een „gesplitste” begroting gegeven en door het gemis van een toelichting, welke soorten $\frac{\text{uitgaven}}{\text{ontvangsten}}$ op den buitengewonen dienst behooren te worden gebracht, zijn er begrotingen verschenen, waaruit ten duidelijkste blijkt, dat ontwerpers, vaststellers en goedkeurders nog niet zoo bijster op de hoogte zijn van een behoorlijke begrotingstechniek. Ik zal daarvan straks een paar overtuigende voorbeelden geven.

Artikel 1 lid 1 der Begrotings (en rekenings) voorschriften geeft in zijn bijbehorende modellen I A. en I B. een „gewone” en een „gesplitste” begroting van uitgaven en ontvangsten. Deze modellen zijn evenwel slechts gegeven als voorbeelden, zoodat daarvan naar willekeur kan worden afge- weken, indien maar voldaan wordt aan den inhoud der artikelen 1 tot en met 6 der voorschriften.

Op één punt moet het model gevolgd worden en dit betreft de verhandeling van saldi van voorgaande jaren. Evenwel vindt men in de modellen slechts aangegeven onder de ontvangsten de verhandeling der batige saldi, doch daarin wordt gemist de verhandeling der nadeelige saldi, zoodat deze rechtens buiten de begrotingen moeten blijven. De nadeelige saldi worden echter onder de „uitgaven” opgenomen op dezelfde wijze als onderdeel I en onderdeel II onder de „ontvangsten”.

(Wordt vervolgd.)

C. KRAAYENBRINK.

Decentraliana.

Hondenbelastingverordening regentschap Grisse.

Van den Adviseur voor de Decentralisatie ontvingen wij onder dankzegging ter publicatie onderstaand schrijven van den 1en Gouvernements Secretaris van 29 December 1930 No. 2788a III gericht aan den Regentschapsraad van Grisse.

Zooals Uwen Raad moge blijken uit het hiernevensgaand uittreksel uit het besluit van heden No. 31 is op de in zijne vergadering van 24 December 1929 vastgestelde „Verordening tot heffing en invordering eener hondenbelasting in het regentschap Grisse” de vereischte goedkeuring verleend.

In
No.
Gen
veror
voor
regen
voor
staan
derg
afkor
word
ning
veror
De
Exce
gade
veror
ning
te vo

He
Ho
de C
de k
licht
meer
ruwv
Nede
onde
dat
daart
de b
het t
die
intell
deze
instel
der
vindt

In deze verordening zijn bij het besluit van Uw College van 26 Juni jl. No. 12/ H. B. wijzigingen aangebracht. Naar het oordeel van den Gouverneur-Generaal had dit bij *verordening* moeten geschieden. Een regentschapsverordening toch is als zoodanig voltooid, wanneer alles is geschied, hetgeen voor hare totstandkoming noodig is, d. w. z. met hare vaststelling door den regentschapsraad. Goedkeuring en afkondiging zijn latere vereischen, welke voor hare gelding aan reeds vastgestelde, d. i. aan reeds als zoodanig bestaande, verordeningen worden gesteld. Uit het vorenstaande volgt, dat een dergelijke verordening, ook al is zij door het ontbreken van goedkeuring en afkondiging nog niet verbindend, door de overheid als de verordening moet worden behandeld, zoodat een vastgestelde, nog niet afgekondigde verordening moet worden herzien op dezelfde wijze als eene in werking getreden verordening d. w. z. bij verordening en niet bij besluit.

Door de mededeeling van het vorenstaande, onder toevoeging, dat Zijne Excellentie er op vertrouwt, dat Uwe Raad in een zijner eerstvolgende vergaderingen de bij zijn besluit van 26 Juni jl. aangebrachte wijzigingen bij verordening — welke geen goedkeuring behoeft — in de onderhavige verordening zal invoegen, heb ik de eer aan van den Landvoogd bekomen bevelen te voldoen.

Herziening van het actief kiesrecht voor de Gemeenteraden. *)

Hoe heeft de geldende decentralisatie-wetgeving het actief-kiesrecht voor de Gemeenteraden geregeld? Wie, ter beantwoording van deze vraag, alleen de kiesordonnantie-gemeenteraden zou raadplegen, zou niet volledig ingelicht worden. Want — en dit is een belangrijk punt — van de Indische gemeente vormen de kiesgerechtigde ingezetenen niet één kiezerscorps, maar, ruwweg gesproken, drie *naar ras* gescheiden kiezerscorpsen (onderdanen-Nederlanders, *Inheemsche-onderdanen-niet-Nederlanders* en *Uitheemsche-onderdanen-niet Nederlanders*). Eene scheiding welke niet eindigt hiermede, dat elk corps slechts gerechtigd is tot het kiezen van vertegenwoordigers daartoe behoorende, doch overigens naar de getalsterkte zijner kiezers vrij is in de bepaling van het aantal zijner vertegenwoordigers, niet eindigt dus met het trekken van de zuivere rassen-verdeellijn; neen, de scheiding is er eene die vooral gericht wordt door den graad van politieke, maatschappelijke, intellectuele en economische ontwikkeling der kiezers, en de invloed van dezen factor manifesteert zich, niet in de kiesordonnantie, maar in de.... *instellings-ordonnantie* van de betrokken gemeente waarbij de verdeeling der zetels in den Raad, over de verschillende bevolkingsgroepen plaats vindt. Het beste bewijs hiervoor levert wel de vroegere Kiesordonnantie

(*) Vervolg op pagina 934 dd. 16 September 1930.

gemeenteraden, volgens welke de kiesgerechtigde ingezetenen één kiezers-corps uitmaakten, zoodat b. v. de Inlandsche kiezers mede bevoegd waren tot het kiezen van de Nederlandsche raadsleden, terwijl toch bij de instellingsordonnanties der betrokken gemeenten aan elke bevolkingsgroep een zeker aantal zetels werd toebedeeld.

Gaat men dus alleen af op de kiesordonnantie — de thans vigeerende zoowel als de vroegere — dan schijnt het *numerieke* overwicht den doorslag te geven bij de bezetting der zetels. Immers de huidige kiesordonnantie om ons hiertoe te bepalen, stelt in artikel 2 aan de individuen uit *alle* bevolkingsgroepen *dezelfde* eischen waaraan zij moeten voldoen om kiesbevoegd te zijn, en zegt in art. 1 lid 2 niet meer dan dat voor iederen kiezer de kiesbevoegdheid zich uitstrekt tot het kiezen van raadsleden in de bevolkingsgroep, waartoe hij behoort. Gesteld de Inlandsche bevolkingsgroep ware niet in partijen gesplitst, dan zou, volgens de kiesordonnantie derhalve niets aan die groep in den weg staan, indien zij althans het grootste aantal kiezers telt, ook het grootste aantal zetels en zelfs alle zetels in den raad te beemeesteren, mits maar de zetels door inheemschen latende bezetten Kennisneming van de Stadsgemeenteordonnantie behoedt ons echter voor deze dwaling. Art. 5 der Stadsgemeenteordonnantie bepaalt het volgende:

„Het aantal leden van den raad eener stadsgemeente, *zoomede het aantal leden, dat behoort tot de:*

- a. onderdanen-Nederlanders;
- b. inheemsche-onderdanen-niet-Nederlanders;
- c. uitheemsche-onderdanen-niet-Nederlanders

wordt voor elken raad in zijn instellingsordonnantie vastgesteld”.

En dat bij deze vaststelling rekening wordt gehouden met den graad van politieke, sociale, intellectueele en economische ontwikkeling van de betrekkelijke bevolkingsgroep en hare beteekenis voor de gemeente, gelijk wij reeds opmerkten, is meerdere malen door de Regeering ondubbelzinnig verklaard, het laatst nog in den Volksraad t. o. v. de samenstelling van de Minahassaraad. Dat verder bedoelde factor een scheiding naar ras van de kiezers uitwerkt is *toevallig* en slechts *voor het oogenblik* waar. *Toevallig* is op *dit moment* de politieke, sociale enz. ontwikkeling en beteekenis van de groote massa der inheemschen nog zoodanig, dat het niet gemotiveerd zou zijn hun in elken gemeenteraad de overgroote meerderheid te doen uitmaken. Van rassen-bevoorrechtiging of rassen-superioriteitswaan is dus geenszins sprake.

Op de keper beschouwd is art. 5 der S. G. O. een verlengstuk — maar dan een zeer gewichtig verlengstuk — van art. 2 der Kiesordonnantie. Om zuivere doelmatigheidsredenen, ter vermijding van de moeilijkheid om een

voor alle gevallen passende eischen-formule te vinden — de Kiesordonnantie geldt immers voor alle stadsgemeenten — heeft de wetgever dit verlengstuk geen deel doen vormen van de kiesordonnantie zelve. De kiesordonnantie weegt het individu, de instellings-ordonnantie weegt de massa.

Of, misschien is het juister uitgedrukt, de technische moeilijkheden hebben den wetgever genoopt om in de *kiesordonnantie*, door de betrekkelijk lage eischen van kiesbevoegdheid, *te veel* te geven en vervolgens middels de *instellingsordonnanties correcties* aan te brengen.

Geeft de kiesordonnantie inderdaad te veel? Men oordeele zelf. Kiesbevoegd verklaart artikel 2 dier-ordonnantie reeds de mannelijke Nederlandsche onderdanen (Nederlanders, Inheemschen en Uitheemsche) die:

a. ter beoordeeling van een daartoe benoemde commissie voldoende kennis van lezen en schrijven bezitten in de Nederlandsche, Maleische of eventueel ter plaatse gebezigde andere inheemsche taal;

b. den leeftijd van 21 jaren bereikt hebben;

c. niet van het kiesrecht zijn uitgesloten (zie hiervoor art. 5 kiesordonnantie);

d. hun werkelijk verblijf hebben binnen de gemeente;

e. over het laatstverloopen dienstjaar in de *Landinkomstenbelasting* zijn *aangeslagen* naar een *jaarlijksch* inkomen van minstens f 300.— dan wel, voorzover zij van de betaling van belasting naar het inkomen wettelijk zijn uitgezonderd of vrijgesteld een zoodanig inkomen hebben genoten. De aanslag van de wettelijke vrouw of vrouwen in de Landsinkomstenbelasting geldt voor haren man.

Hiermede is blijkbaar het kenteeken-kiesrecht, (zie eisch van alphabetisme sub a) en, let men in het bijzonder op den eisch sub e, het census-kiesrecht ingevoerd.

Voor wie zich aan een waardeering der kiesbevoegdheidsvereischen zet, zij de waarschuwing herhaald: staart U niet blind op westersche toestanden; gij zoudt daardoor ethnologische en historische verschillen miskennen tot schade van de Inlandsche gemeenschap.

Vraagt men ons nu, of wij in de bovengenoemde eischen een redelijke waarborg zien voor een behoorlijke samenstelling van een gemeenteraad, zoo moeten wij, althans t.a.v. de inbeemsche bevolkingsgroep en zolang de Kies-ordonnantie *rechtstreeksche* verkiezingen wil, met een stellige ontkenning antwoorden. De opgedane ervaring bij verkiezingen van inheemsche raadsleden, verlicht de op ons rustende bewijslast aanmerkelijk. In stuk 20, onderwerp I, afdeeling IV van de eerste zitting 1927 kan men het volgende lezen:

„Enkele leden waren getroffen door het ontstellend aantal als *ontbestelbaar*

terugontvangen verkiezingsformulieren, toegezonden aan niet-Nederlandsche kiezers in de gemeenten Batavia, Meester-Cornelis en Soerabaja”.

„Gevraagd werd, of der Regeering bekend is met de oorzaken van het gebrek aan belangstelling in de samenstelling van den gemeenteraad onder de niet-Europeesche bevolking te Batavia en Soerabaja”.

„Enkele leden schreven dit gebrek aan belangstelling toe aan de voor de *inheemschen* onbevredigende getalsverhoudingen in de raden”.

(De speculatief aangelegde psycholoog komt hier om den hoek kijken)!

Thans de feiten. In 1927 werden te Bata ia verzonden aan inheemsche $\pm$ 13.000 formulieren (art. 10 kiesordonnantie) en daarvan kwamen als onbestelbaar slechts 776 formulieren terug. Aan uitheemschen werden verzonden $\pm$ 12.000 formulieren waarvan slechts 432 als onbestelbaar terugkwamen. Behalve die onbestelbare kwamen er 1454 door Inlanders en 628 door Uitheemschen *ingevulde* formulieren terug, terwijl er respectievelijk 1032 en 100 in aanmerking kwamen voor plaatsing op de kiezerslijst.

Daaruit is slechts één conclusie te trekken en wel deze, dat de animo bij die twee bevolkingsroepen om de gevraagde gegevens te verschaffen waardoor zij voor zich de mogelijkheid openen op de kiezerslijst te worden geplaatst, ontstellend klein is. De opmerking in den Volksraad dat het aantal als onbestelbaar teruggezonden formulieren ontstellend groot was, was dus onjuist.

De geldende eischen voor kiesbevoegdheid *zijn* inderdaad bij een *directe* verkiezingswijze te laag te noemen, althans met betrekking tot de inheemsche — en uitheemsche onderdanen — niet Nederlanders (ondergroep Vreemde Oosterlingen). De hoofd-vereischte is immers het „aangeslagen” zijn (de betaling is blijkbaar „perkara ketjil”) in de Landsinkomstenbelasting naar een jaarlijksch inkomen van minstens *f* 300.— of *f* 25.— ’s maands. Nu verdient reeds een respectabel kwantum z.g. vaste koelies een inkomen van *f* 25.— ’s maands, waarbij nog komt dat in de lagere volksklassen der inheemschen, het de vrouwen zijn die in het zweet haars aanschijns voor de dagelijksche broodwinning zorgen, die zelve niet kiesgerechtigd zijn, doch uit wier arbeid de geliefde mannen politieke munt kunnen slaan; want zegt artikel 3 lid 1 der Kiesordonnantie: „de aanslag van de wettige vrouw of vrouwen in de Landsinkomstenbelasting geldt voor haren man”. Men zal ons wellicht tegenwerpen dat, wat die vaste koelies betreft, deze dan toch behalve aan genoemden welstandseisch (census) nog aan den geschiktheidseisch van voldoende kennis van lezen en schrijven moeten voldoen. Wij riposteeren dan dat de Gemeente vooral is „ein wirtschaftlicher Verband” terwijl het juist bij de lagere klassen der inheemsche bevolking

mang
Kolon
— ni
men
Nede
De
vrijw
de ka
vrijge
kamp
groep
plicht
pen, c
Bij
geplaa
vragen
blijken
contro
zienlij
worde
reiken
De ki
slechts
Het
de bev
waarve
is in t
In
van d
gekoze
door
streefd
Nederl
Engels
uit ou
schap
Deze
Arabier

mangelt aan economisch inzicht, of zooals gezaghebbende schrijvers over Koloniale Staathuishoudkunde *) het zeggen, dat het gros der inheemschen — niet de behoeftigen —, maar tot de behoeftelozen behoort. En meent men nu werkelijk dat „voldoende” kennis van lezen en schrijven van de Nederlandsche of eenig inheemsche taal, dat tekort aanvult?

De politieke belangstelling van die categorie kiesgerechtigden is dan ook vrijwel nihil. Hun horizon strekt zicht niet verder uit dan tot de grens van de kampong hunner inwoning. Wil de Regeering niettemin den schijn van vrijgevigheid behouden, zij late de inkomenseisch onveranderd, maar voere kampong of wijkgewijze getrapte verkiezingen in voor die twee bevolkingsgroepen. Of de Regeering legge den daartoe behoorende individuen den plicht op ten minste het *vermoeden* van politieke belangstelling te scheppen, door invordering van het *aangifte kiesrecht*.

Bij een stelsel van aangifte kiesrecht worden alleen zij op de kiezerslijst geplaatst, die zich de moeite willen getroosten, om de hun toegezonden vragenlijsten behoorlijk ingevuld (ongefrankeerd) terug te zenden en overigens blijkens de door hen verstrekte, eventueel ambtshalve aangevulde en gecontroleerde gegevens, aan de kiesbevoegdheidseischen voldoen. Een aanzienlijke hoeveelheid nutteloos werk en hooge kosten zouden der gemeente worden bespaard. Efficiency, geachte lezer, die men nu eens wel kan bereiken zonder het zoo gemakkelijke besnoeien van ambtenaars-salarissen! De kiezerslijst zou niet noodeloos uitgebreid behoeven te worden, doch slechts de namen bevatten van hen die werkelijk prijs stellen op kiesrecht.

Het systeem van eigen aangifte is in het bijzonder aan te bevelen voor de bevolkingsgroep, waarvoor nog geen burgerlijken stand is ingesteld en waarvoor derhalve ook nog een eenigszins betrouwbare bevolkings-registratie is in te voeren.

In dit verband moge worden gewezen op eenige dwaze consequenties van de manier van indeeling der kiezerscorpsen, een manier blijkbaar gekozen louter om het dikwijls onredelijk rassentiment te bevredigen, waardoor echter het oorspronkelijk doel der indeeling deels wordt voorbijgestreefd. Wij hebben hier het oog op de groep uitheemsche onderdanen niet Nederlanders, waartoe dus ook te rekenen zijn de Franschen, Duitschers, Engelschen en andere Europeanen-niet-Nederlanders in Ned.-Indië geboren uit ouders aldaar gevestigd. (Zie art. 1 der wet op het Ned. onderdaanschap 1910).

Deze Europeanen moeten mitsdien samen kiezen met de Chineezzen, Arabieren, Klingaleezen, en andere Aziaten, waartegenover zij hier te lande

*) Prof. Kielstra en Boeke.

een zeer onbeduidend aantal uitmaken, zoodat hun invloed bij verkiezingen in de groep uitheemschen feitelijk nihil is. Eene, alweder heel in het algemeen gesproken, zeker niet bedoelde, te ver doorgedreven associatie.

Neen, wil men toch een scheiding, best, maar dan late men deze scheidingslijn samenvallen met die naar de maatschappelijke, politieke en intellectueele ontwikkeling; men onderscheide zooals het Regeeringsreglement het deed, tusschen Europeanen en met dezen gelijkgestelden en Inlanders l. m. h. g., met de mogelijkheid tot vrijwilligen overgang van de eene naar de andere groep. Want al moge het juist zijn dat de belangen van *alle* gemeenteraden gelijkelijk behooren te worden behartigd, de organisatie der stadsgemeente is op westersche leest geschoeid.

De lezer zal zich misschien afvragen welk belang wij kunnen hebben bij de regeling van het kiesrecht voor de inheemsche en uitheemsche onderdanen-niet-Nederlanders, waar de verschillende bevolkingsgroepen toch gescheiden kiezerscorpsen vormen! Geen belang, indien de kwaliteits-meting bij de instellingsordonnantie der gemeente, de verdeeling der zetels over die groepen, maar niet te veel wordt beïnvloed door het aantal, de kwantiteit. Het gevaar is dan groot — de neiging daartoe zou reeds bij de Regeering zijn te bespeuren — dat uitbreiding van het inheemsche kiezerscorps *opzichzelf* reden geeft tot uitbreiding van het aantal zetels in den raad voor de inheemsche groep ten nadeele van de Nederlandsche groep.

We leggen hier den nadruk op „opzichzelf” om bij voorbaat het eventueel verwijt van reactionnair te zijn af te wijzen.

Het zal den opmerkzamen lezer niet ontgaan zijn, dat in ons voorafgaand betoog min of meer verondersteld werd, dat de keuze tusschen kenteeken-kiesrecht organisch kiesrecht was gedaan en uitgevallen ten gunste van het kenteeken-kiesrecht.

Dit is inderdaad het geval en worde thans uitdrukkelijk verklaard. Wij zijn van oordeel dat de objectiviteit, zoomede de vrijheid van meeningsuiting en de verantwoordelijkheid tegenover alle belangen die in den raad ter sprake komen, in het gedrang geraten, wanneer de koopman, de industrieel, de onderwijzer gekozen worden *als* koopman, industrieel of onderwijzer, hetgeen zou gebeuren bij organische verkiezingen.

Wie ontveinzen ons geenszins dat de samenstelling der plaatselijk burgerij zoodanig kan zijn, dat b.v. de kooplieden en industrieelen daarvan een overwegend deel uitmaken, dat het karakter van een stad overheerschend is dat van een handels-en/of industrie-stad; doch dit mag nog geen reden zijn om, wat op enkele plaatsen gerechtvaardigd mag heeten, tot een algemeene stelregel te verheffen.

Bovendien zou het in de overheid af te keuren zijn, indien zij de eenzijdige groepsbelangen-behartiging, als het ware sanctioneerde door invoering van dat soort organisch kiesrecht.

St
tot
den
T
het
eerst
besch
politi
indee
stem
zal i
groep
Vo
groot
De
spoe
Op
derlan
Neder
woor
in Ne
stem
op zi
tot e
stelse
leden
de sp
afgeva
behart
niet r
Mer
genwe
minde
de ver
in het
meerd
Maa
stelsel
looper
hoorer

Stappen wij thans af van de kiesbevoegdheids-vereischten om over te gaan tot de techniek der verkiezingen, met name het systeem te bepaling van den uitslag.

Twee stelsels staan scherp tegenover elkaar: het meerderheids-stelsel en het stelsel van evenredige vertegenwoordiging. Spreekt de werking van het eerste stelsel reeds uit zijn naam, het tweede systeem behoeft eene nadere beschouwing. Het doel der evenredige vertegenwoordiging is „voor alle politieke partijen, juister gezegd, voor alle groepen, waarin de kiezers zich indeelen, één zelfde verhouding in het leven te roepen tuschen het aantal stemmen, de partij of groep heeft uitgebracht en het aantal zetels, dat zij zal innemen in het vertegenwoordigend lichaam, zoodat aan alle partijen of groepen op hetzelfde gemiddeld aantal stemmen een zetel wordt toegekend”.

Voor den mathematicus „pur sang” heeft het evenredigheidsstelsel een groote bekoring.

De politicus, die de levende realiteit voor oogen houdt, zal echter niet spoedig een lofzang op het stelsel aanheffen.

Op welke gronden heeft men de evenredige vertegenwoordiging in Nederland ingevoerd? Een vraag, die wij daarom stellen omdat ook ten deze Nederlandsche voorbeeld sterk tot navolging lokt. Het stelsel van vertegenwoordiging dan, is voornamelijk te beschouwen als een reactie het vroegere in Nederland bestaande *districten-stelsel*, dat hem de zege verschafte die bij stemming of herstemming de *meerderheid der stemmen* in één *kiesdistrict* op zich vereenigde. Een reactie bovendien, die geboren werd uit den wensch tot een betere samenstelling van het *parlement*, beter dan het districten-stelsel vermocht, dat immers de homogeniteit welke weliswaar tusschen de leden eener plaatselijke gemeenschap bestaat, maar *alleen ten opzichte van de specifiek locale, belangen*, tot basis promoveerde voor de verkiezing van afgevaardigden naar het parlement dat belangen van wijder strekking heeft te behartigen. Dit wil dus tevens zeggen, dat het meerderheidsstelsel, „an sich” niet reeds aanstonds te verwerpen is voor de locale ressorten zelve.

Men zou verder verkeerd doen met te meenen, dat de evenredige vertegenwoordiging in de tweede plaats beoogt, een vertegenwoordiging van minderheden. Zij verschuift immers slechts het minderheden-vraagstuk van de *verkiezing voor*-, naar de *beslissing door* de wetgevende lichamen. Ook in het stelsel van evenredige vertegenwoordiging staat de beslissing aan de meerderheid der vertegenwoordiging en aan haar alleen.

Maar, zoo zal men kunnen aanvoeren, onder de werking van het meerderheids-stelsel, ook gehuldigd door de geldende Kiesordonnantie-gemeenteraden, loopen de kleinere partijen de risico dat zij zelfs haar stem niet kunnen doen hooren in 's raadsvergaderzaal, zoo afhankelijk zijn zij van hare grootere zusters.

(Onze Stem).

Subsidie voor kampong verbetering.

Het College van Burgemeester en Wethouders te Semarang hebben goedkeuring verzocht aan den Stadsgemeenteraad op ondervolgend concept schrijven gericht aan den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indië betreffende in hoofde vermeldt onderwerp.

Het zij ons College vergund om met betrekking tot het vraagstuk der verbetering van de kampongs, het volgende onder de aandacht van Uwe Excellentie te brengen.

De eerste subsidie welke de gemeente voor verbetering van kampongtoestanden mocht ontvangen werd verleend bij gouvernements besluit van 24 December 1928 No. 31.

Bijzondere voorwaarden werden aan deze beschikking niet verbonden.

In verband met het Regeeringsrondschrijven van 28 Februari 1929 No. 342/II werd bij de tweede aanvraag om subsidie, die betrekking had op de verbetering van de kampong Karang Asem bij dezerzijdsch schrijven van 9 Juli 1929 No. 132 uitdrukkelijk medegedeeld, dat de gemeente Semarang bereid was na het gereed komen der verbeteringen het onderhoud der verbeterde werken op zich te nemen.

Echter werd ter zake in het gouvernementsbesluit van 26 Maart 1930 No. 28 geen bindende voorwaarde opgenomen. Evenmin geschiedde, dat bij de gouvernementsbesluiten van 12 Juni 1930 en 30 December 1930 Nos 2 en 13 betrekking hebbende op de verbetering der kampongs Kebonsari e.a., niet-tegenstaande de bereidverklaring tot onderhoud der werken in ons ter zake handelend schrijven van 6 December 1929 No. 100 uitdrukkelijk is opgenomen. Eveneens is deze bereidverklaring tot uitdrukking gekomen in het dezerzijdsch schrijven van 15 April 1930 No. 210, waarbij subsidie werd aangevraagd voor verbetering van de kampongs Petelan Redjosari.

Blijkens het gouvernementsbesluit van 30 December 1930 No. 15 juncto den brief van den 1sten Gouvernements Secretaris van 6 Januari jl. No. 38/B is ook op de laatste aanvraag eene gunstige beschikking door de Regeering genomen, doch deze tegemoetkoming is verleend onder de voorwaarde dat, voor zoover ter zake niet anders is beslist de verbeterde werken door de gemeente op haar eigen kosten zullen worden onderhouden.

In verband met deze nieuw gestelde voorwaarde zij het ons College vergund de aandacht van Uwe Excellentie te vestigen op het dezerzijdsch schrijven van 7 Mei 1930 No. 125, waarbij het vraagstuk van het onderhoud der kampongs principieel bij Uwe Excellentie is voorgebracht en tevens een verzoek is gedaan om een subsidie voor het onderhoud van de kampongs Poengkoeran en Karangasem.

Gelijke verzoeken werden gedaan bij de dezerzijdsche brieven van 15 September 1930 No. 87/W en 24 November d. a. v. No. 134/W onderschei-

denlij

In

No. 1

ken,

van v

eerbie

de be

koste

te ve

beoor

verbe

Zij

nen,

reken

ronds

ber 1

Oph

Aan

(onder

De

hebbe

In l

voorst

regent

zijn,

vraag,

zoeken

gedaa

morie

De

ning v

wijkin

werp

zelfde

betreff

weinig

denlijk betrekking hebbend op de kampongs Randoesari en Kebonsari e. a.

In verband met de bij het gouvernementsbesluit van 30 December 1930 No. 15 opgelegde verplichting tot onderhoud der verbeterde kampongwerken, heeft de Gemeenteraad in zijn vergadering van..... ons opgedragen, van welke opdracht wij de eer hebben ons hierbij te kwijten, Uwe Excellentie eerbiedig te verzoeken, kan het zijn spoedig, eene beslissing te nemen op de bovenbedoelde verzoeken tot gedeeltelijke vergoeding der onderhoudskosten, omdat deze beslissing, met het oog op de daaraan voor de gemeentete verbonden financieele gevolgen uiteraard van gewicht zal zijn voor de beoordeeling van de vraag of en zoo ja in hoeverre met de kampongverbetering kan worden doorgegaan.

Zij het ten overvloede moge het ons vergund zijn hierbij aan te teekenen, dat geheel los van de overwegingen als bovenbedoeld, uiteraard mede rekening zal worden gehouden met de beschouwingen neergelegd in het rondschrjven van den Directeur van Binnenlandsch Bestuur van 30 December 1930 No. Dec. 1/32/10.

Uit den Volksraad.

Opheffing eventueele belemmeringen bij uitvoering van openbare werken.

Aan de Memorie van Antwoord betreffende in hoofde vermeld onderwerp (onderwerp 52—stukken 5 en 6) ontleenen wij het volgende:

De Regeering heeft met voldoening opgemerkt, dat verschillende leden hebben kunnen instemmen met den opzet der onderwerpelijke ordonnantie.

In hoeverre en wanneer uitvoering zal worden gegeven aan de overige voorstellen der commissie tot herziening der stadsgemeente-, provincie- en regentschapsordonnanties, welke zooals bekend van zeer omvangrijken aard zijn, kan thans nog niet worden gezegd. Met betrekking voorts tot de vraag, welke redenen er toe geleid hebben te dezen nauwer aansluiting te zoeken bij het Nederlandsche voorbeeld dan voornoemde commissie heeft gedaan, moge worden verwezen naar het terzake medegedeelde in de memorie van toelichting.

De Regeering acht het in het algemeen minder geëigend bij de indiening van ontwerp-ordonnanties bij voorbaat elke daarin voorkomende afwijking van de voorstellen eener commissie, welke zich met hetzelfde onderwerp heeft bezig gehouden, dan wel van een Nederlandsche wet van dezelfde strekking, telkens afzonderlijk te motiveeren. De toelichting op de betreffende ontwerp-ordonnantie zou daardoor noodeloos omslachtig en weinig overzichtelijk worden. De Regeering vleit zich in de te dezen ge-

geven toelichting een zoo volledig mogelijk beeld en uiteenzetting van den opzet en verschillende onderdeelen der ontwerp-ordonnantie gegeven te hebben”.

Voorzover uit deze toelichting niet voldoende mocht blijken, waarom eventueel van de desbetreffende voorstellen der meergenoemde commissie is afgeweken, is de Regeering bereid nadere gegevens te verstrekken, indien de hier aan het woord zijnde leden zulks op bepaalde punten nog mochten wenschen.

Hoewel de toepassing van artikel 59 der locale raden-ordonnantie in de praktijk tot dusver nog niet tot moeilijkheden heeft geleid, acht de Regeering het niettemin niet juist op grond daarvan een regeling te handhaven, welke in wezen niet meer beantwoordt aan het doel, waarvoor zij werd getroffen.

Artikel 1.

(1) Het bezigen van den term „Regeering” in ordonnantie is naar het oordeel der Regeering minder gebruikelijk, terwijl bovendien door de aanduiding „Gouverneur - Generaal” meer eenheid betracht wordt met de terminologie in de overige bepalingen.

Instemmende met de meening van verscheidene leden, dat de voorgestelde tekst van artikel 1 lid 1 de voorkeur verdient, acht de Regeering, behoudens het navolgende, geen aanleiding aanwezig daarin de veranderingen aan te brengen, welke door eenige leden worden aanbevolen.

Hoewel de Regeering de door sommige leden bepleite wijziging van de redactie onder *d* van dit artikelgedeelte, in verband met de beteekenis, welke deze leden meenen te moeten toekennen aan den term „algemeen nut”, niet strikt noodig acht — in zooverre vereenigt Zij Zich met het oordeel van de leden, welke hiertegenover gesteld hebben, dat in de erkenning van het algemeen nut van de onteigening de erkenning van het algemeen nut van de uit te voeren werken ligt opgesloten — heeft Zij er geen overwegend bezwaar tegen de betreffende redactie zoodanig te wijzigen, dat aan de gerezen bedenking wordt tegemoet gekomen. Daarom ware artikel 1 lid 1 onder *d* te doen luiden:

„ten behoeve waarvan bij ordonnantie is verklaard, dat het algemeen nut onteigening vordert” (zie de nota van wijzigingen onder A).

(3) Tegen schrapping van het woord „mede” bestaat bij de Regeering geen bezwaar (zie nota van wijzigingen onder B.)

Artikel 2.

De tusschenzin „al dan niet op grond eener wettelijke regeling” is niet overgenomen, omdat deze overbodig is.

Het schijnt toch niet wel mogelijk om bij weglating van de aangehaalde woorden een andere beteekenis aan het artikel te hechten dan meergenoemde commissie daaraan heeft willen geven.

An
dit ni
opent
waarv

(2)
bende
nomen
Neder
van b
verdie
geen
is gel
De
den g

Ope
gen o
Het p
verwa
op de
worden
lijkheid

De
fing va
belang
lichem
A.
d.
nut on
B.

Plaas
Omt
2) ontl
begroo
Bij d
geopen

Anders staat het met het woordje „daarbij” in artikel 1 lid 2. Werd dit niet opgenomen, dan zou twijfel mogelijk zijn of met het „betrokken openbaar lichaam” inderdaad bedoeld is het lichaam, dat de bepaling, waarvan ontheffing moet worden verleend, vaststelde.

Artikel 3.

(2) Uit de op artikel 59 der locale raden-ordonnantie betrekking hebbende stukken blijkt niet, waarom daarin geenerlei termijn werd opgenomen. Het artikel wordt slecht toegelicht met een verwijzing naar de Nederlandsche wet van 1899 (Nederlandsch Staatsblad No. 129). Opneming van bedoelde termijnen, in aansluiting aan het Nederlandsche voorbeeld, verdient echter aanbeveling, omdat daarin, ook al rust op de nietnakoming geen uitdrukkelijke sanctie, voor het betrokken hogere gezag een prikkel is gelegen om zijn beslissing zooveel mogelijk te bespoedigen.

De Regeering stemt dan ook in met het oordeel van die leden, die in den gestelden termijn een preventieve werking zien.

Artikel 4.

Openbaarmaking van besluiten, die een provincie of een daarbinnen gelegen openbaar lichaam betreffen, in de Javasche Courant is niet gebruikelijk. Het provinciale blad is daarvoor het aangewezen orgaan. Overigens mag verwacht worden, dat aan de betrekkelijke besluiten, zij het dan ook niet op de officieel voorgeschreven wijze, ook in ander opzicht bekendheid zal worden gegeven, zoodat hier naar het oordeel der Regeering geen moeilijkheden zijn te verwachten.

NOTA VAN WIJZIGINGEN.

De ontwerp-ordonnantie, strekkende tot het stellen van regels tot opheffing van belemmeringen, welke bij de uitvoering van werken van openbaar belang mochten voortspruiten uit bepalingen van besluiten van openbare lichamen, wordt gewijzigd als volgt:

A. Artikel 1, lid 1, onder *d* wordt gelezen:

d. ten behoeve waarvan bij ordonnantie is verklaard, dat het algemeen nut onteigening vordert.

B. In artikel 1 lid 3 vervalt het woord „mede”.

Plaatselijke Gezondheidsdiensten.

Omtrent in hoofde vermeld onderwerp (onderwerp 88-afd. V A stukken 1 en 2) ontleenen wij aan de Memorie van Toelichting op de eerste aanvullende begroting van Ned. Indië voor 1931 het onderstaande:

Bij de ordonnantie in Staatsblad 1921 No. 780 werd de mogelijkheid geopend, dat de uitoefening van het staatstoezicht op de volksgezondheid

door den Gouverneur-Generaal mede zou kunnen worden opgedragen aan de besturen van locale ressorten.

Van deze bevoegdheid werd tot dusverre slechts eenmaal — in 1926 — gebruik gemaakt door de opdracht van die uitoefening aan het bestuur der gemeente Batavia.

Thans heeft bestuur de stadsgemeente Soerabaja het verzoek gedaan om eenzelfde opdracht te mogen ontvangen en met steun van het Land een gemeentelijken gezondheidsdienst te mogen instellen. Tegen inwilliging van dit, geheel in de lijn der in 1921 beoogde decentralisatie liggend verzoek bestaat geen bezwaar.

Wat betreft de geldelijke gevolgen van deze overdacht is met het gemeentebestuur overeenstemming bereikt over een regeling in dezen zin, dat de gemeente Soerabaja als Landsbijdrage in de kosten van den gemeentelijken gezondheidsdienst zal ontvangen hetgeen het Land thans heeft uitgetrokken voor den plaatselijken gezondheidsdienst, t.w. f 64,400 voor personeel + f 35,000 voor materiele uitgaven = f 99,400 of rond f 100,000, waarmee Soerabaja dus een gelijke bijdrage zal ontvangen als Batavia

In de overdracht zijn mede begrepen de gebouwen en inventaris van den plaatselijken gezondheidsdienst en de poliklinieken op Tandjong Perak en aan den Oedjong, alles in den staat waarin het zich bij de overdracht bevindt. Voorts is overeengekomen, dat het gewestelijk laboratorium kosteloos de noodige onderzoekingen zal verrichten voor den gemeentelijken dienst, terwijl bij een ernstige epidemie met een groot aantal te isoleeren personen hiervoor gebruik zal mogen worden gemaakt van het quarantaine-station Soekolilo. Bij een minder ernstige epidemie, waarbij met de oprichting van isolatiebarakken in de gemeente zal kunnen worden volstaan, is de mogelijkheid van Landssteun voor deze uitgave opengelaten.

Overigens komen alle kosten voor uitbreiding van den dienst voor rekening van de stadsgemeente, totdat haar aandeel in de kosten eveneens tot f 100,000 zal zijn gestegen. Bij nog verdere stijging zal het Land de helft der uitgaven boven f 200,000 dragen, evenals met Batavia is overeengekomen. De bedoeling is dus om geleidelijk te komen tot een gelijke verdeling der kosten tusschen Land en gemeente.

Bij de *opdracht* van het staatstoezicht aan Batavia in 1926 is deze maatregel beschouwd als een zuiver administratieve handeling van het uitvoerend gezag, daartoe gemachtigd door de ordonnantie in Staatsblad 1921 Nos. 780 en 782.

Daar die handeling bovendien geen hogere uitgaven ten gevolge had, werd volstaan met de begrooting achteraf met den gewijzigden toestand in overeenstemming te brengen (vgl. de memorie van toelichting op post 574A, onderdeelen c en e van het ontwerp der begrooting voor 1928; gedrukte stukken eerste gewone zitting 1927, onderwerp 1 — afd. V — stuk 5, blz. 149).

Bij nadere overweging komt het echter regelmatig voor om een dergelijke overdracht, ook al is daartoe in 1921 in beginsel reeds besloten en al brengt zij geen noemenswaardige verhooging der uitgaven mede, niettemin vooraf aan het oordeel van den begrootingswetgever te onderwerpen.

Aangezien nog niet vaststaat, met welken datum de overdracht daadwerkelijk zal kunnen ingaan, is de thans op de begrooting voorkomende post voorloopig nog gehandhaafd als memoriepost, opdat, voorloopig de rechtstreeksche landsuitgaven voor den plaatselijken gezondheidsdienst nog ten laste van den ouden post kunnen worden gebracht, tot tijd en wijle de overdracht een feit zal zijn geworden en alsdan met gebruikmaking van de bevoegdheid omschreven in artikel 105 der Wet op de Staatsinrichting van Nederlandsch-Indië tot dadelijke uitvoering van den nieuwen maatregel kan worden gemachtigd. Hetgeen op dezen memoriepost dan intusschen zal zijn uitgegeven komt uiteraard in mindering van het op den nieuwen post uitgetrokken crediet.

Leergang ter opleiding van Inlandsche keurmeesters van slachtvee en vleesch.

In verband met de groote behoefte aan keurmeesters van slachtvee en vleesch in de autonome ressorten en de ongeregelde en onbevredigende opleidingsmogelijkheden voor zoodanig personeel, doet zich de noodzakelijkheid gevoelen tot centraliseering van die opleiding over te gaan op analoge wijze als dit in vroeger jaren geschiedde — aldus de Memorie van Toelichting betreffende artikel 610 A der eerste aanvullende begrooting van Ned. Indië voor 1931 (onderwerp 88 afd. VI — stukken 1 en 2).

O. m. werd daarop ook aangedrongen bij de behandeling van de ontwerp-begrooting voor 1931 in de vergadering van den Volksraad van 3 Juli 1930 (Handelingen blz. 45 en 46).

Het ligt dan ook in de bedoeling om met toepassing van artikel 105 der Indische Staatsregeling in 1931 zoo spoedig mogelijk over te gaan tot instelling te Buitenzorg van een leergang voor keurmeesters, éénmaal 's jaars te houden voor den duur van 6 maanden. De leergang, die onder het toezicht van het hoofd van den Burgerlijken Veeartsenijkundigen dienst zal staan, zal het Maleisch tot voertaal hebben en berekend zijn voor ten hoogste 10 leerlingen.

Voor het onderricht zijn 2 bevoegde krachten noodig op een toelage van f 75 per maand gedurende den cursustijd, of in totaal f 900 per jaar; voor leermiddelen kan worden volstaan met een bedrag van f 10 per leerling of in totaal f 100 per cursus.

De autonome gebiedsdeelen, die de op te leiden leerlingen aanwijzen, zullen de opleidingskosten vóór den aanvang van den leergang in 's Lands kas moeten storten. Op deze inkomsten is gerekend bij post 619 A der middelen in Indië.

Maleisch Gedeelte.

Dewan Kaboepaten dan Onderwijs.

Herordeningsplan boewat perobahan onderwijs, sampai sekarang telah di bitjarakan di mana-mana oleh Perhimpoean Goeroe Hindia Blanda, dengan di bantoe oleh roepa-roepa perhimpoean.

Dan roepa-roepanja Herordeningsplan jang di bikin oleh Directeur Onderwijs banjak jang tida menoetoedjoei, walaupun tida sedikit jang moefakat dengan adanja herordening, (principeel voor), karena mengakoei jang didikan jang sekarang di berikan kapada anak-anak kita di H. I. S, banjak sekali kekoerangannja.

Menoeroet verslag-verslag jang kita batja, ada beberapa katerangan, jang mengatakan, bahwa herordeningsplan terseboet di atas tadi, akan membikin gampang boewat mengoverkan onderwijs kapada locale raden, teroetama kapada dewan kaboeupaten.

Oleh karena dewan kaboeupaten di bawa-bawa, dari itoe perloe sekalilah, djika orgaan kita ini memberi pemandangan sedikit, tentang keniattannja Pemerintah-Agoeng akan menjerahkan onderwijs kapada dewan kaboeupaten.

Menoeroet soera pers, P. G. H. B. tida kaberatan, onderwijs akan di serahkan kapada dewan kaboeupaten, asal sadja bekerdjanja tida tergesa-gesa, dan peilnja onderwijs tida djadi toeroen.

Herordeningsplan, jang sekarang di adakan ini, tida di setoedjoei oleh orang banjak, karena di sitoe ada keniatan, akan menjerahkan oeroesan tentang onderwijs kapada dewan kaboeupaten, di dalam taoen j.a.d., dan di pandang, jang peilnja onderwijs bisa djadi toeroen.

Menoeroet pamandangan kami, oleh karena Herordeningsplan tadi menjangkoet 2 bab, jaitoe 1e. penjerahan oeroesan onderwijs kapada dewan kaboeupaten, perobahan onderwijs, dari itoe jang poenja bagaian meremboeg, dan membitjarakan herordeningsplan tadi ta'hanja perhimpoean-perhimpoean goeroe sadja, akan tetapi dewan-dewan kaboeupaten djoega saharoesnja memberi timbangan atau pemandangan tentang itoe hal, teroetama membitjarakan pertanjaan, apakah bisa, apakah sanggoep akan menerima oeroesan onderwijs di dalam waktue jang sedikit tadi, djika sanggoep bagaimanakah berdaja-oepajanja akan menerima oeroesan jang terpenting tadi. Dan djika tida bisa, atau beloem bisa apakah jang djadi sebab-sebabnja

Oleh karena sampai sekarang beloem bisa mengetahoei bagaimana oesahanja Pemerintah akan menerimakan oeroesan onderwijs kapada locale raden, dari itoe, misih soesah kita akan menimbang baik dan tida baiknja oesaha tadi, dari itoe, misih beloem bisa menetapkan standpunt kita.

Di atas tadi kita soedah membilangkan, bahwa banjak orang² jang se-soenggoehnja *principeel* tida keberatan, kapada keniatan boewat mengoverkan oeroesan onderwijs, kami sendiri djoega *principeel* tida keberatan, dan kami sendiri djoega moefakat djikalau didikannja anak² kita di bikin lebih baik, dari didikan seperti jang di berikan di sekolah² H. I. S. sekarang.

Soenggoeh tadjem oritiek² jang di djatoehkan kapada anak² kita jang keloearan dari H. I. S. Toekang² critiek roepa²nja banjak jang loepa, bahwn anak² kita djadi orang jang begitoe roepa, tida karena dari salahnja sendiri.

Anak² tadi hanja menerima pengetahoean dari goeroe²nja sadja, kalau goeroe²nja atinja hidoep, tjita tjita tinggi, tida mempertoehan kapada *Kaprijajen*, kapada *Bahasa Belanda*, tida begitoe materialistis barang kali oeroesan onderwijs jang di berikan di dalam sekolah, kalau di sini di pandang banjak kesalahannja, itoe satoe hal jang bisa di perbaiki, dengan djalan, dan bisa di anggap sebagai keberatan nommer 2 dan anak² kita tida akan djadi seperti sekarang ini, anak² kita tida di kritiek dengan setadjam tadjamnja.

Menilik soeara pers, soeara dari pergerakan² teroetama dari pergerakan politik, dan pergerakan goeroe, maka saja berkejakinan, bahwa onderwijs dan didikan menoeroet systeem sekarang itoe telah terboekti koerang baiknja, dan beloem selaras dengan tjita-tjita akan menerima zelfbestuur jang soenggoe². Saja djoega beloem bisa mengakoei, bahwa Herordening-merk-Schrieke soedah tida ada salahnja, dan soedah bisa di pandang semporna.

Maskipoen ada salahnja atau ada koerang baiknja, itoe kekoerangan misih bisa di bikin baik, dengan djalan; tida ada atoeran jang terbikin oleh soewatoe manoesia, baroe sekali lantas djadi semporna, dan soedah tida boleh di robah lagi. Djikalau begitoe, tida ada perobahan wet.

Walaupoen dari fihak P. G. H. B. roepa-roepanja sama tida setoedjoe sama Herordening tadi, boeat saja MOEFAKAT SEKALI adanja herordening, dan berdaja-oepaja penjerahan oeroesan onderwijs kapada dewan kaboepaten.

Kalau ada pamandangan jang herordening akan meroesak didikannja anak² kita, akan merendahkan dradjatnja onderwijs boewat anak² kita, itoe saja beloem dan tida bisa menerima.

Herordening jang terseboet tadi menoeroet pikiran saja ada djoega baiknja. Jang saja tjatet sebagai perbaikan apalagi kalau soedah di serahkan kapada dewan kaboepaten ialah: No. 1 democratisering van de opvoeding, jaitoe membikin opvoeding jang lebih democratisch, jang paling bergoena boeat kaperloeon djaman sekarang dan lebih bergoena boeat ra'jat, karena standenschool akan hilang, No. 2 menarik kapada publieke belangstelling boeat kaperloeon oemoem, membikin lembek kapada Pertoehan kapada Bahasa Belanda, menegoehkan perasaän pertjaja kapada diri sendiri lebih gampang boewat menerima tjita-tjita Zelfbestuur jang soenggoe²

Saja akoei, jang herordening itoe bisa bikin koerang kapada kepandai-annja anak² kita dalam bahasa Belanda, akan tetapi menoeroet itoengan saja bedanja tida sebegitoe banjak. Oepamanja dengan systeem H. I. S. anak² kita bisa dapat bidji 7, itoe kalau dengan sekolah type A. atau type B. bisa dapat 6. Djadi di bilangkan akan meroesak atau membinasakan didikan seperti tempo³ di bilangkan menoeroet kejakinan saja itoe tida betoel. Kalau Bahasa Belanda hanja koerang sedikit boeat saja tida mengapa.

Tentang penjerahan kapada dewan Kaboepaten, itoe saja moefakat soepaja voorbereidingnja di bikin sesamporna-sampornanja., soepaja djangan tergesa-gesa, dan soepaja di tiap² regentschap di adakan Madjelis Pendidikan, jang memperhatikan oeroesan didikan boewat anak² Boemi, soepaja di adakan propaganda² jang tjoekeop, soepaja orang orang sama mengarti, jang baik dan tida baikja didikan itoe tergantoeng kapada pendoeboek² negri, bapa²nja anak sendiri jang sekarang di beri kasempatan boewat toeroet meremboeg itoe oeroesan di dalem kalangan dewan kaboeupaten.

Di sini saja djoega tida meloepakan, soepaja administratie-regelingnja di bikin seberes²nja. Dan saja moefakat soepaja oeroesan onderwijs tadi di overkan bertoeroet,² artinja. di tjoba dengan satoe Provincie doeloe, oepamanja Provincie Oost-Java [atau Provincie West-Java dan lain tahoen lain Provincie, soepaja satoe persatoenja bisa menjontoh.

Tentang administratieve regelingnja saja hanja akan memberi timbangan sedikit, jaitoe bagaimanakah peratoeranja verhoudingnja Madjelis Pendidik terhadap kapada Madjelis Koemetir. Sampai di mana dewan kaboeupaten di beri hak menambah atau mengoerangi oeroesan peladjaran, sampai di mana Madjelis Pendidik di beri hak pengoeroes didikan anak² kita.

Ini perloe kita pertanyakan, oleh karena soedah terang sekali, dan menoeroet pendidik² jang ternama² djoega begitoe, bahwa didikan jang samporna boeat anak² kita tadi ta'hanja bisa terdapat dari sekolah² sadja, akan tetapi memboetoehkan djoega kapada didikan dari loear sekolah.

Menilik oplevingnja, jaitoe tjitanja maatschappij sekarang, menilik tjita-tjitanja Bestuurshervormingswet, memang soedah semoestinja haroes di adakan tempat pendidikan selainja sekolah² itoe, dan soedah semoestinja jang mempoenjai koadjiban mendidik itoe jaitoe ketoea² kita, perhimpoean Pemoeda² kita, Kepandoean kita, dan dewan kaboeupaten haroes bertjita² mengoeroeskan sociale opvoeding, dan mengatoer soepaja oeroesan di tempat pendidikan jang terseboet tadi, djadi bisa teratoer jang baik, teratoer jang bergoena boeat mendidik anak² menoeroet didikan ke-autonomian.

Soedah moesti sadja Madjilis Pendidik seperti jang saja atoerkan di atas

tadi haroes di kemoedeni oleh pendidik² jang mengarti jang pandai dan jang leberaal tetapi zonder mempertoean kapada Bahasa Belanda.

Madjelis Pendidik lengkapnja atau Madjelis Pendoedoek Regentschap tempo² haroes mengadakan vergadering boeat memberi nasehat² tentang didikan, atau boeat meremboeg oeroesan didikan. (djangan seperti school-commissie sekarang ini, jang terkenal sebagai commissie jang tida pernah vergadering compleet, hingga lid² sering bertanja: Apakah pakerdja'an saja sebagai lid schoolcommissie itoe, apa hanja memberi teeken sadja?)

Di dalam Madjelis Pendidik haroes ada lidnja jang terpilih dari orang toea moerid², haroes ada pemimpinnja dari perhimpoean jang besar seperti perhimpoean Boedi Oetomo, P. S. I. dan I.I., pendek kata Madjelis Pendidik jang saja voorstelkan tadi tida hanja boeat kaoem goeroe² sadja, akan tetapi haroes di tempati djoega oleh golongan golongan jang terpandang mempoenjai opvoedingstaak, (koeadjiban mendidik).

Memang sifatnja lager onderwijs jang di berikan kapada anak² kita ini ada doewa matjam, jaitoe 1^o. voorbereiding boewat sekolah tinggi dan 2^o voorbereiding boeat tjari penghidoean.

Akan tetapi kedoea²nja haroes beziel (bersoengsoem) dengan tjita.

1^o. Berbakti kapada Toean.

2^o. Hati hidoep dan bisa hidoep sendiri.

3^o. Paraat jaitoe, bersanggoep dan bersedia boeat mengerdjakan atau menrima tjita² jang moelja dari maatschappij kita, tjita² jang meninggikan harga dan dradjatnja bangsa kita.

4^o. democratie jang selaras dengan kaperloean djaman.

5^o. memberi kasempatan kapada semoea anak² dan orang² jang ingin mentjari kepandaian.

6^o. Tida mempertoean kapada salah satoe Bahasa.

Madjelis Pendidik haroes djoega bertjita² memerangi analfabetisme, dan memadjoekan volsopvoeding (didikan ra'jat).

Moga² djika Pemerintah nanti membitjarakan oeroesan onderwijs jang bergandeng dengan keperloeannja dewan kaboepaten, djangan sampai loepa memperhatikan kepandaianja ambtenar² Raad seperti opleiding boeat secretarie ambtenar dan sebagainya, dan merobah atoeran boeat menetapkan sekretaris, soepaja jang di hargai nommer satoe boekannja bestuurspractijk, seperti sekarang ini, akan tetapi decentralisatie-kennis, moesti sadja bergandeng dengan algemeene ontwikkeling jaitoe, pengetahoean oemoem, jang tjoekeop

Pasal 41 Volksraad-Kiesverordening dalam praktik.

Sebagaimana telah diwartakan didalam beberapa soerat-soerat kabar lid Volksraad toean Kan telah mengirimkan pertanjaän kepada Pemerintah tentang hal oeroetannja memilih lid-lid Volksraad oleh lid-lid locale raden. Dalam pasal 41 dari Volksraad-Kiesverordening maka adalah teratoer, bahwa memilih-pemilih hendaklah melakoekan pemilihan beroeroet-oeroetan sama presentielijst, mendjadi siapa jang di lijst ini menekan lebih doeloe, hendaklah djoega diberi kesempatan melakoekan pemilihan lebih dahoeleoe dengan tidak memandang bangsa apa.

Oleh karena kira-kiranja didalam Stadsgemeenteraad Blitar adalah kedjadian jang bertentangan dengan oendang-oendang dalam pasal 41 tadi, maka toean Kan telah memadjoekan pertanjaän pada Pemerintah, apakah peratoeran Voorzitter dari Raad terseboet jang menentoekan, bahwa dari antara lid-lid jang hadir, tatkala diadakan pemilihan, lebih doeloe kasih soera jaitoe lid-lid bangsa Ollanda, lantas lid-lid bangsa Indonesia, achirnja baroe lid-lid bangsa Asing, tidak bertentangan dengan pasal 40 ayat 2 dan pasal 41 dari Volksraad-Kiesverordening 1926, jang menoeroet pikirannja ada mengatoer, bahwa lid-lid, dengan tidak perdoeli bangsa apa, mesti dikasih stemkaart menoeroet presentielijst.

Kami adalah setoedjoe sekali dikemoekannja pertanjaän jang sedemikian itoe. Sepandjang pengetahoean kami amper di semoea raad-raad dilakoekannja pemilihan dengan oeroetan jang tidak memandang bangsa. Oleh karena adalah raad jang kira²nja berpendapatan lain, maka baiklah hal ini dikemoekakan pada Pemerintah oentoek diketahoei sikapnja tentang hal ini, teroetama oleh karena adalah alesan-alesan jang bisa diadjoekan oentoek membenarkan pendapatan lain itoe.

Berhoeboeng dengan ini, baiklah diterangkan boeninja pasal 41 ayat 1 V. K. dibawah ini menoeroet origineele tekst. Pasal itoe boeninja demikian:

„Na ontvangst van de stemkaart gaan de kiezers, *naar de volgende van de presentielijst* (spat. dari kami), naar een niet in gebruik genomen lesse-naar en stemmen op een voor anderen niet zichtbare wijze”.

Ternjatalah bahwa pemilihan itoe haroes dilakoekan beroeroet - oeroetan dengan nama-nama lid-lid di presentielijst. Akan tetapi adalah lain pasal jang boleh dipandang adalah bertentangan dengan ketentoean ini. Pasal 35 ayat 1 dari Volksraad-Kiesverordening boeninja menoeroet redactionja Ollanda demikian:

„Ten minste zeven dagen vóór den dag van de stemming ontvangen de betrokken kiezers van den voorzitter van den raad, waarin zij zitting hebben, een oproeping, houdende aanwijzing van plaats, dag en uur voor de openbare vergadering, waarin de stemming, *voor iedere onderdanengroep afzonderlijk* (spat. dari kami) zal plaats hebben”.

Ternjatalah djoega dari pasal ini, bahwa pemilihan boeat masing² golongan haroeslah dilakoekan *sendiri-sendiri*. Oleh karena tidak ada ketentoean lain tentang hal oeroetannja golongan-golongan, golongan mana jang haroes memilih lebih doeloe, golongan mana jang dibelakang sendiri, maka bisa kedjadian golongan Ollanda diberi kesempatan lebih doeloe, bisa djoega kedjadian golongan Indonesiër atau Asing diberi kesempatan itoe.

Oleh karena kira-karanja adalah seorang lid Ollanda meneken lebih doeloe di presentielijst maka terpaksa Voorzitter Raad terseboet diatas membri kesempalan pada golongan Ollanda oentoek melakoekan pemilihan lebih doeloe, sedang golongan Indonesier karena kebetoelan (?) adalah seorang lid Indonesier jang meneken dibawahnja seorang lid Ollanda diberi kesempatan oentoek melakoekan pemilihan sesoedah pemilihan bagai golongan Ollanda selesi segenapnja. Begitoepoen djoega keadaannja bagai golongan bangsa Asing. Djika tidak demikian adanja maka nistjajalah voorzitter tadi telah melanggar oendang-oendang dalam Volksraad-Kiesverordening.

Sekarang timboellah pertanyaan:

Apakah perkataan „voor iedere onderdanengroep afzonderlijk” tadi bermaksoed soepaja pemilihan dilakoekan satoe persatoe golongan? Atas soal ini antara beberapa ahli² decentralisatie beloem ada persatoean fikiran agaknja. Adalah jang memberi maksoed, soepaja pemilihan dilakoekan pergolongan seperti telah dioraikan diatas, adalah jang berpendatan bahwa kalimat „voor iedere onderdanengroep afzonderlijk” itoe bermaksoed tidak lain, bahwa pemilihan itoe ada tiga roepa, ialah pemilihan bagai 3 golongan bangsa dan ta'sekali-kalipoen boleh di artikan bahwa pemilihan itoe haroes dilakoekan per golongan.

Fihak mana jang benar dapatlah kami nanti liat dari djawaban Pemerintah. Sepandjang perasaän kami pasal 35 ajat 1 itoe tidak mempengaruhi ketentoean dalam pasal 41 V. K. Kami akoei, bahwa kalimat „voor iedere onderdanengroep afzonderlijk” tadi taalkundig bisa diartikan seperti pendapatan jang pertama tadi akan tetapi haroeslah kami ingat akan kehendak wetgever, jang hanja terliat dari pasal 41 V. K. tadi.

Oentoek mengetahui kehendak itoe dengan lebih terang maka diperbandingkanlah disini ketentoean² dalam Java-Propincie- Kiesordonnantie jang ditetapkan dengan Staatsblad 1927 No. 528 mendjadi lebih moeda dari Volksraad Kiesverordening 1926.

Pasal 21 J. P. O. jang maksoednja boleh dikatakan ada sama dengan pasal 35 ajat 1 V. R. tadi boeninja demikian.

„De stemming heeft plaats in daarvoor uitgeschreven afzonderlijke vergaderingen van de regentschaps- en stadsgemeenteraden op den daarvoor”... d.l.l.

Dari pasal ini tidak terliat sesoetoepoen ketentoean seperti didalam pasal 35 ajat 1 V. K. Hanja dalam pasal 27 J. P. O. seperti dalam pasal 41 ajat

1 V.K. ditentoean poela, bahwa pemilih² haroeslah beroeroet-oeroetan menoeroet presentielijst melakoekan pemelihan. Kalimat.

„Na ontvangst van de stemkaart gaan de kiezers in volgorde van de presentielijst naar een beschikbaren lessenaar” d.l.l. dari pasal 27 J.P.O. menerangkan dengan semata-mata kehendak wetgever.

Oleh karena itoe maka dapatlah kami kejakinan bahwa pemilihan lid-lid Volksraad hendaklah oleh anggota³ lokale raden dilakoekan dengan oeroetan menoeroet presentielijst dengan tidak memperdoelikan bangsa atau golongan.

Lagi poela djika maksoed wetgever, pemilihan itoe hendaklah dilakoekan pergolongan, pastilah ada ketentoean, bahwa haroes diadakan 3 roepa presentielijsten dan boekan satoe seperti terliat dari pasal 41 ajat 1 V.K. tadi.

Menilik kehendaknja wetgever dan mengengati masa sekarang ini, jang soedah mendjaoehi cifat „rasbevoorrechting” jang koeno itoe, maka pertjajalah kami bahwa Pemerintah akan memberi djawaban jang menjenangkan pada sekalian fihak. Moedah-moedahanlah!

Sm.

Kesoedahannja Pemilihan Volksraad.

Saptoe malem j.b.l. stemkantor Volksraad soeda boeka persidangan dengan soesoenan sebagai berikoet:

Mr. J. J. Schrieke, voorzitter.

Prof, Hoesein Djajadiningrat, Mr. W. H. Fuchter, mr. van Helsdingen, majoor Khouw Kim An, leden, boeat pilih leden Volksraad bangsa Europa.

Banjak orang jang menjaksiken, teroetama fihaknja partij-partij politiek.

Kesoedahan dari itoe pemilihan adalah soeda dipilih 15 orang jang terbagi seperti di bawah ini:

I. E. V. anem orang, terdiri dari toean-toean *F. H. de Hoog*, *Mr. P. A. Blaauw*, *F. H. Zeydel*, *N. Beets*, *Ir. E. J. L. Fuhri*, dan *C. E. Barre*.

Vaderlandsche Club lima orang, terdiri dari toean-toean *Mr. R. A. A. Fruin*, *Mr. P. C. M. J. Hamer*, *Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruin*, *H. J. van Holst Pellekaan* dan *S. I. Kahn*.]

P. E. B. satoe orang jalah toean *A. J. N. Engelenberg*.

I. K. P. satoe orang jalah toean *J. A. Monod de Froideville*.

C. S. P. satoe orang, jalah *Mr. C. C. van Helsdingen*.

Dan B. B. ambtenaar satoe orang, jalah *Dr. E. J. Burger*, B. B. ambtenaar.

Dari 15 orang jang terpilih itoe, ledennja baroe adalah toean-toean Hamer, Feuilletau de Bruin, van Holst Pellekaan, Barre, Kahn dan Burger, dus empat dari Vaderlandsche Club satoe I. E. V. (toean C. E. Barre) dan satoe B. B. ambtenaar (Dr. Burger).

Pemilihan dari 20 leden Indonesiers mengasih kasoedahan sebagai berikoet:

Kieskring I Djawa Koeion.

1. *Raden Wiranata Koesoema*, regent Bandoeng, zittend lid (P. P. P. B.).
2. *Oto Iskandar Dinata*, voorzitter Pasoendan, lid baroe (Pasoendan).
3. *Wiradiatmadja*, patih, berkerdja dalem kantoor voor de Volkstelling, lid baroe (P. P. P. B.).

Kiesring II Djawa Tengah;

1. *Koesoemo Oetoyo*, lid dari college van gedeputeerden, zittend lid (B. O.).
2. *Gondosoebroto*, regent Banjoemas, lid baroe (P. P. P. B.).
3. *Prawoto*, patih Bandjarnegara, lid baroe (P. P. P. B.).

Kieskring III Djawa Wetan;

1. *Mas Soetardjo*, patih Grisee lid baroe (P. P. P. B.).
2. *Raden Pandji Soeroso*, zittend lid.
3. *R. A. A. Soejono*, bekas regent, zittend lid (P. P. P. B.).
4. *Raden Soekardjo Wirjo Pranoto*, rechtskundige di Malang lid baroe.

Kieskring IV Vorstenlanden;

Pangeran Hadiwidjojo, kepala dari Kratonafdeelingen, zittend lid.

Kieskring V Sumatra Selatan:

Moesti dibikin herstemming lagi antara toean-toean *Mochtar bin Mohamad Arsjad*, opzichter 1e klasse B. O. W. zittend lid dan *Raden Achmad Soleiman*, commies residentiekantoor (lid baroe).

Kieskring VI (Minangkabau):

Moesti dibikin herstemming antara toean-toean *Soetan Moh Roesad*, wedana politie dan *Datoek Joebhaar*, kepala district, kadoeanja lid baroe.

Kieskring VII (Sumatra Oetara):

Moesti dibikin herstemming antara toean-toean *Si Karako*, koeriahoofd (lid baroe) dan *Abdoel Rasijd*, Indonesisch arts (lid baroe).

Kieskring VIII (Sumatra Timoer):

Abdul Firman Gelar Maharadja Soangkoepon, zittend lid.

Kieskring IX (Borneo):

Si Goesti Moh. Noer, Ing. Prov. Irrigatie, lid baroe.

Kieskring X (Celebes):

Dr. G. S. S. S. Ratulangie, zittend lid dan *P. A. Mandagie*, lid dari college van gedelegeerden.

Kieskring XI (Molukken):

Moesti dibikin herstemming antara toean-toean *J. M. H. Hetharia*, gep. hoofdcommies dan *R. P. de Queljoe*, bestuursassistent.

Kieskring XII (Kleine Soenda-einlanden):

Soekawati Tjokorde Gde Raka, lid dari College van gedelegeerden.

Dari itoe 20 leden djadi soeda terpilih 16 orang, antara siapa wakil-wakil dari Sumatra Timoer dan Kleine Soenda Eilanden pada enkele candidaatstelling.

Djadinja sekarang boeat leden Indoenesier masih moesti dibikin empat herstemmingen lagi, sedeng dari 16 leden jang soeda terpilih itoe ada 9 zittende leden.

Dari tjatetan di atas pembatja bisa njatakan sendiri, bahoea dari P.P.P.B. soeda terpilih anem orang, doea dari Boedi Oetomo dan satoe dari Pasoendan. Masing-masing voorzitter dari Pasoendan, B.O. dan centrale der vakbonden soeda terpilih

Marika jang terpilih itoe boeat sabagian besar terdiri dari kaoem nationaltst jang djinek, sedeng dari nationalisten jang sengit tida barang satoe orang jang terpilih

Sekarang masih ditoenggoe siapa-siapa jang nanti aken dibenoemd oleh pamerentah.

Boeat leden Tionghoa dan Arab.

Senen Malem jbl. Stembkantor dari Volksraad soeda bikin persidangan boeat adaken pemilihan leden Tionghoa dan Arab boeat Volksraad.

Pemilihan itoe mengambil tempo kira-kira doea djam lamanja dan kesoe-dahannja jang terpilih ada toean-toean :

Kan Hok Hoeij (H. H. Kan) Yo Heng Kam dan Loa Sek Hie, semoeanja leden jang sekarang masih doedoek sebagai leden Volksraad. Marika terpilih pada eerste lezing, toean *H. H. Kan* pada kaart 85, toean *Yo Heng Kam* pada kaart 180 dan toean *Loa Sek Hie* pada kaart 187.

Toean Kan dan Loa ada di candidaatken oleh Chung Hwa Hui Java, sedeng Kapitein Yo Heng Kam ada terkenal satoe P. E. B.-er. (Nansing).

Dewan kaboepaten Loemadjang.

I. Peratoeran membantras persoendelan.

Madjelis-Gecommitteerden mengatoerken rantjangan verordening dari Pemerintah Agoeng boewat membantras persoendelan, Sesoedahnja voorzitter memberi keterangan setjoekoepnja, lid² toean *Prawiroatmodjo*, *Soepardi* dan *Hasan-Manadi* mengatoerken pemandangan, jang maksoednja soetoedjoe dengan adanja peratoeran pembantrasan persoendelan, akan tetapi itoe verordening haroes di bikin selaras dengan keadaan jang di negri ini. Dan semoewa lid djoega moefakat adanja peratoeran demikian. Laloe dipoetoeskan, Madjelis Gecommitteerden akan mengatoerken ontwerp-verordening tentang itoe hal.

II. Commissie van onderzoek van binnengekomen verzoekschriften.

Raad menetapkan lid baroe boewat Commissie terseboet. Jang di pilih jaitoe, toewan² *Koesnoadirono*, *Tjoa Sie Tong* dan *Mr. Doeve*.

III. Memberi pertolongan kapada Bahaja Merapi.

Toewan *Prawiroatmodjo* moehoen kapada Raad soepaja Pasar-derma jang di adakan oleh Comité Penolong Bahaja Merapi di bebaskan dari vermakelijkheidsbelasting.

Itoe permoehoenan di trima dengan socara oemoem. Dan Raad menetapkan, soepaja tiap² perhimpoean jang memberi keramejan oentoek menolong kesengsara'an dari Goenoeg Merapi di bebaskan dari vermakeliijkheidsbelasting. Laloe Raad menetapkan djoega akan memberi derma kapada Smeroefonds, soepaja itoe derma di berikan kapada Centraal-Comité oentoek menolong jang dapat sengsara dari bahaja Goenoeng-Merapi.

Raad Kaboepaten Betawi.

I. *Meneapkan anggaran taoen 1931.* Pada persidangan tt 19 Nov. anggaran ini ditetapkan.

Pada pemandangan oemoem atas anggaran terseboet toean *Djoearsa* menjatakan kegirangannja bahwa diadakan wang f 500, — boeat polikliniek di Balarredja dan Maoek dan djalan² ditanah² partikoelir jang dibeli oleh Goebermen akan diminta oleh Kaboepaten soepaja dipelihara. Lain dari itoe ia harap soepaja Kaboepaten berdaja oepaja akan memadjoekan ambachtsonderwijs dalam daerahnja, lagi poela soepaja djoega volksonderwijs diperhatikan berhoeboeng dengan permohon kepada Pemerintah soepaja desa² diberi hak memoengoet pajak.

Lain dari itoe ia harap soepaja Raad mengadakan controleur voor de belasting dibawah perintah Direktoer Regentschapswerken oentoek mengontrol pasar² peroesahaan pasir dan krikil dan controle soepaja oendang² Kaboepaten didjalankan dengan soenggoeh². Dengan djalan demikian diharapkan pakerdjaan Kaboepaten jang sekarang didjalankan oleh Inl. Bestuur lekas dibebaskan dan didjalankan oleh Controleur tadi jang baroe dibantoe oleh 3 mantri-opziener.

Toean *Wiiaatmadja* merasa penerimaan taoen 1931 ada koerang madjoe dari taoen 1930. Dari itoe ia minta soepaja penerimaän Kaboepaten tambah taoen tambah madjoe berhoeboeng dengan kemadjoearnja peroesahaän pendoedoek, tetapi oentoek menambah penerimaän itoe ia tidak setoedjoe djika dipoengoetnja opcenten dari pendoedoek,

Atas pemitjaraän terseboet Voorzitter mendjawab, bahwa mengangkat pegawai sebagai dimaksudkan oleh toean *Djoearsa* adalah baik, tetapi pada masa ini Kaboepaten tidak mampoe menggadjih pegawai² itoe. Raad telah menaroek tjita² agar soepaja pakerdjaan tentang oeroesan Kaboepaten jang sekarang didjalankan oleh ambtenaar B. B. lekas dibebaskan dan didjalankan oleh pegawainja sendiri. Hal itoe moedah-moedahan bisa lekas tertjapai Oentoek mengamati-amati djalannja oendang² Kaboepaten memang perloe diadakan controleur sendiri, hal mana telah diperhatikan oleh Madjelis Koemetir. Adapoen tentang moendoernja penerimaan pajak kendaraan itoe, disebabkan oleh karena pajak sepeda ditoerenkan djadi f 1, — dan lain² kendaraan dan alat pembawaan dirobah djadi f 5,—

Toeän Soëwandi menerangkan, bahwa dalam taoen 1927 Dewan Kaboe-paten mengadakan Commissie Volksonderwijs, jang telah memboeat rapport. Dengan kesetoejdjoean Raad rapport ini dilandjoetkan kepada Direktoer Onderwijs dan Eerdienst. Hal ini beloem didapatkan kepoetoesan jaitoe berhoeboeng dengan kehendak Pemerintah akan mengadakan Onderwijs wetgeving baroe dan oeroesan perobahan peladjaran. Sebeloem ada kepoetoesan tentang hal² ini maka medebestuur tentang Volksonderwijs beloem bisa dipasrahken kepada Kaboeupaten. Lain dari itoe diterangkan bahwa misih dipeladjari oleh Koemetir² perloe tidaknja mendirikan sekolahan Am-bacht.

Anggaran belandja pakerdjaan biasa (gewone dienst) ditetapkan f 125.854, diantara mana disediakan oentoek afd. I, Pemerintah Kaboeupaten f 18.044; oentoek afd. II, pakerdjaan kaboeupaten f 77.449; oentoek afd. III, pem-bersihan f 3.635; oentoek afd. V, penerangan djalan f 990; oentoek afd. poliklinik² f 500; oentoek afd. VIII tempat koeboeran oemoem f 3.220, oentoek afd. padjak² f 3550; oentoek afd. XII, bantoean-bantoean (Locale Belangen f 25, Eijkenstichting f 100, Ned. Ind. Wegenvereniging f 125 dan Perhimpoean oentoek memperbaiki sjarat penghidoepan orang-orang boeta f 50) djoemblah f 300; oentoek afd. XV art. 83 belandja tidak ter-kira f 3.732; oentoek afd. XVI sampai XVIII (dienst loear biasa) f 52.353, diantara mana art. 92 perbedaan antara belandja loear biasa dan peneri-maän loear biasa oentoek disimpan f 3.781.

Anggaran penerimaän dienst biasa ditetapkan f 124.854, diantara mana onderdeel 3 padjak kesoekaän oemoem f 2000; onderdeel 4, padjak andjing f 500; onderdeel 5, bia minoeman keras f 450; onderdeel 6, padjak ken-daraan dan alat pembawaän f 13.000; onderdeel 7, padjak petasan f 5000; onderdeel 8 dan 9, opcenten atas padjak roemah tangga dan atas padjak pengasilan peringatan, (djoemblah penerimaän dari padjak² mendjadi f 20.950); onderdeel 12, bia mendirikan adegan f 900; onderdeel 14, bia kerena rooiwezen f 300; onderdeel 16, bia dari tempat² koeboeran oemoem f 100; onderdeel 26, 27 dan 28 keoentoengan dari peroesahaän² terseboet beroeroetan f 18.442, f 571 dan f 10.012; onderdeel 32, bantoean tetap dari Negri f 59.664; onderdeel 33, toeslag atas belandja jang tidak ada penerimanja f 7.182; Dienst loear biasa ditetapkan f 52.352, diantara mana onderdeel 45, 46 dan 47 penerimaän dari peroesahaän pasar, roemah djagal dan pasir dan krikil beroeroetan f 15.000, f 2000 dan f 28.000;

Raad Kaboeupaten Meester-Cornelis.

I. *Verslag taoen 1926—1929* (samboengan katja Madjallah oentoek keperloean Kaboeupaten tg. 16 Januari 1931).

Perboeatan-perboeatan. Madjelis Koemetir bersidang biasanja dalam 2 minggoe satoe kali, tiap² malam Saptoe. Dalam taoen 1927 Ma-

djelis terseboet bersidang 14 kali, dalam taoen 1928 22 kali dan dalam taoen 1929 21 kali, djoemblah 57 kali.

Menoeroet pasal 119 O. R. Madjelis Koemetir selaloe mengawas-awasi oeroesan orang² jang wadjib memboeat perhitoengan (memriksa kas).

Adapoen administratie Kaboepaten dipriksa oleh Inspecteur boeat mengawasi Kaboepaten. Dalam taoen 1926 sampai 1929, Inspecteur memriksa administratie 12 kali, djadi rata² dalam satoe taoen 3 kali.

Toeroet memerintah. Pekerdjaañ jang penting ialah pekerdjaañ berhoeboeng dengan koeasa medebestuur, ter maksoed dalam Hinderordonnansi.

Dalam taoen 1926, 1927 dan 1929 Madjelis Koemetir telah membri idin boeat roepa² pendirian banjaknja beroeroetan 23, 83, 118 dan 36 djoemblah 270 soerat idzin. Hanja ada satoe permintaän boeat mendirikan kandang babi ditolak.

Lain dari itoe Madjelis Koemetir dapat toeroet memerintah tentang hal termaksoed dalam Petroleumordonnansi.

Lagi poela Madjelis terseboet mendapat medebestuur menoeeroet verordening Raad tg. $\frac{5 \text{ Maart } 1927}{5 \text{ November } 1927}$ peratoeran roemah tangga desa. Menoeeroet pasal 9 dari verordening ini, maka poetoesan² desa haroes dikirimkan pada Madjelis Koemetir boeat disahkan.

Menoeroet pasal 6 ajat 4 Stbl. 1906 No. 83 (pengoeasaän desa) Madjelis Koemetir berkoeasa boeat meniadakan poetoesan² desa jang melanggar oendang² atau keperloean oemoem. Di dalam 4 taoen tidak ada poetoesan desa jang di tiadakan.

Pegawai Kaboepaten. Pada tg. 1 Januari 1926 di Secretarie adalah bekerdja: 1 ambtenaar dan 1 djoeroetoelis dan di Regentschapswerken: 1 opzichter dan 1 mantri boekhouder.

Jang mendjadi kepala kantor secretaris ialah secretaris Kaboepaten; secretaris berganti-ganti dalam 4 taoen 4 kali.

Berhoeboeng dengan banjaknja perkerdjaañ maka ditambahnja pada secretarie 1 commies dan 1 klerk.

Hal oeang. Jang mendjadi pokok pengasilan Kaboepaten jaitoe.

1e. padjak-padjak jang terbagi

- a. padjak kendaraän atau alat pembawaän;
- b. padjak kesoekaän oemoem;
- c. padjak pendjoealan petasan;
- d. padjak pendjoelan minoeman keras;
- e. padjak pemiliharaän andjing.

Banjaknja penerimaän padjak dalam taoen 1926 f 33.369,42; taoen 1927 f 32.400,91; taoen 1928 f 34.020,29; taoen 1929 f 43.352,98.

2e. contributien, seperti pengasilan jang dipoengoet dari orang jang berdagang dipasar.

Pengasilan pasar dalam taoen 1926.

f 5285,44; taoen 1927 *f* 7769,10; taoen 1928 *f* 9704,69; taoen 1929 *f* 14228,51;

- 3e. Pembayaran perbedaän antara djoemblah belandja dan djoemblah penerimaän.

Adanja sluitpost ini mendjadi halangan sekali pada kemadjoean Kaboepaten, ialah oleh karena tiap² penghabisan taoen, kalau ada sisa wang wang kelebihan, wang itoe haroes distorkan pada kas Negri. Tetapi pemberian sluitpost ini dibilangkan moelai taoen 1929 dan diganti dengan pembayaran jang tetap dan accrestoeslag dari Pemerintah.

Banjaknja sluitpost dalam taoen 1926, 1927, 1928 dan 1929 ditaksir *f* 7.612,—, *f* 7.612,—, *f* 8.117,— dan *f* 8.212,—.

- 4e. Subsidie dari Negri.

Oentoek mengerdjakan pekerdjaan loear biasa Kaboepaten mendapat subsidie. Pada tg. 24 Januari 1929 Raad memoetoeskan mohon subsidie pada Negri banjaknja *f* 113.000,— boeat memperbaiki djalan Kebajoran-Soedimara. Pemerintah hanja memberi *f* 68.800,—.

Pada tg. 27 Juli 1929 Raad memoetoeskan lagi mohon subsidie oentoek memboeat djembatan Kali Pasanggrahan banjaknja *f* 9.993,—. Pada penghabisan taoen 1929 beloen ada poetoessannja.

Pada tg. 28 April 1928 Raad memoetoeskan memoehoenkan subsidie banjaknja *f* 87.355.07, boeat memperbaiki dan memelihara djalan². Permoehoenan ini ditolak, Pemerintah hanja memberi toendjangan *f* 1.653,— boeat pemeliharaan djalan².

- 5e. Wang pindjaman.

Dalam persidangan 27 Juli 1929 Raad memoetoeskan mempoenjai keberatan atas porstel Gedeputeerden boeat memberatkan Kaboepaten dengan hoetang *f* 18.077.91, dan memporstel soepaja hoetang itoe ditetapkan *f* 8.500,— lantaran harga² los² pasar, waktoe ditrima dari Provincie tjoema ditaksir sebegitoe. Sampai penghabisan taoen 1929 tentang hal ini beloem ada kepoetaoesan.

Papa tanggal 24 Januari 1928 dipoetoeskan memboeat pindjaman oeang pada Pensioenfonds banjaknja *f* 30.000 goena memboeat los pasar di Kebajoran dan Djambang dengan perdjandjian tiap² taoen membajar *f* 2000 dan rentenja 5½%. Ini besluit disahkan, oleh Gedeputeerden.

P a k e r d j a ä n K a b o e p a t e n. Dalam taoen 1926 Regentschapswerken mempoenjai banjak kesoesahan boeat mengerdjakan beberapa pekerdjaän, oleh karena waktoe Kaboepaten didirikan tidak menerima perkakas² jang tjoeboek, seperti mesin penggiling (wegwals). Pada tanggal 1926 baroelah menerima dari dienst Waterstaat pemindjam satoe mesin toea berat 6 ton. Dalam 4 taoen sering mesin ini roesak sehingga pekerdjaän terlentar. Dalam boelan Februari 1929, waktoe, subsidie boeat memperbaiki djalan

Kebajoran-Soedimara diperkenakan maka timboellah kesoeshan dari mana hendaklah didapatkan mesin jang baik. Pada tanggal 4 Dec. 1929 dipohonkan subsidie dari Pemerintah oentoek membeli mesin giling.

Dalam taoen 1926 pada waktoe Raad menetapkan soepaja djalan² diaspal technische dienst mendapat kesoeshan lagi, sebab tidak mempoenjai pemasak aspal. Boeat sementara dipakainja bak lorie jang dapat pindjam dari Provinciale Waterstaat, laloe pada pengabisan taoen 1926 dibelinja satoe pemasak aspal.

Djoega boeat memperbaiki djembatan² dan mengoekoer djalan² dan djembatan² haroes memindjam perkakas² pada provincie.

Oleh karena itoe pekerdjaan tidak bisa madjoe.

Djalan - djalan. Pada moelai Kaboepaten didirikan, maka diserahkan kepada Kaboepaten djalan² pandjangnja 36 KM; jang dipasang batoe 10.30 KM, sisanja 27.70 KM; djalan roempoet.

Pada pengabisan taoen 1929 djalan jang dipelihara oleh Kaboepaten ada 46.81 K.M; jang diaspal 10.30 K.M., jang pakai batoe 5.5 K.M., djalan krikil jang digiling 2.95 K.M. dan djalan roempoet 28.06 K.M.

Dari apa jang terseboet diatas ternjata, bahwa Kaboepaten telah berdaja oepaja, sekedar Kaboepaten bisa memberi ongkosnja, seboleh-boleh memperbaiki djalan² jang ada dalam djadjahannja.

Djembatan-djembatan dan polongan-polongan. Dalam taoen 1926 djoemblahnja ada 19 djembatan kajoe, 4 kokers dari soeloeran besi, 8 kokers dari drum dan 7 kokers dari kajoe.

Pada pengabisan taoen 1929 jang ada dalam pemiliharaan Kaboepaten, jaitoe 2 liggerbruggen, 1 schroefpaalbrug, 22 djembatan kajoe, 54 betonbus-duikers, 10 koker dari drum dan 9 koker dari kajoe.

Penerangan - penerangan. Pada waktoe mendirikan Kaboepaten hanja di kota Bekasi ada penerangan djalan dengan lentera Stormking. Dalam taoen 1927 penerangan diloeaskan, jaitoe di kota Kebajoran dan Tjikarang.

Pasar - pasar. Dalam boelan Januari 1926 Kaboepaten hanja mempoenjai satoe pasar di Djombang. Dalam boelan April 1926 pasar Tjipoetat di serahkan pada Kaboepaten. Dalam taoen 1928 di Kaboepaten memboeat doea los pasar dari gewapend beton di Kebajoran dengan memakai ongkos djoemblah $\pm f$ 29.000,— mendirikan satoe bangsal pasar di Djombang dengan memakai ongkos $\pm f$ 4000.

Raad Kaboepaten Semarang.

I *Mutatie*: Oentoek gantinja toean Teixeira de Mattos telah diangkat toean H. A. Hozoo Oentoek gantinja toean R. Sastrosoeparto, jang dipindah ke Betawi telah diangkat oleh Goebenoer Djawa Tengah toean Mr. R. Soetikno di Semarang.

II *Menetapkan anggaran taoen 1931.* Pada tanggal 28 October 1931 Madjelis Koemetir telah memadjoekan rentjana-anggaran taoen 1931. Dari katerangannja kami dapat koetip dibawah ini:

Ketika menaksir penerimaan² taoen 1931 diperingatkan adanja malaise dalam ini taoen boeat seloeroeh doenia. Sebagimana terliat dari angka² dari taoen 1931 maka malaise itoe mempengaruhi penerimaan² Kaboepaten, seperti penerimaan peroesahaan pasar dan pemotongan, penerimaan dari padjeg keramaian dan padjeg kendaraan. Oleh karena itoe maka terpaksalah taksiran penerimaan taoen 1931 dikoerangi.

Lain dari itoe hendaklah diketahoei, bahwa boeat taoen 1930 Kaboepaten mendapatkan overschotten dari rekening pengabisan dari Plaatselijke Raad Semarang dahoeloe jang besarnja f 6320; oentoek taoen 1931 post ini di-tiadakan, sedang boeat gantinja itoe menoeroet soerat Madjelis Gedeputeerden tt. 26 Aug 1930 beloem ada ketentoean sesoeatoepoen apa.

Oleh kerena itoe semoeanja maka terpaksalah taksiran penerimaan taoen 1931 ada f 13.800 lebih rendah dari taksiran taoen 1930.

Akan tetapi beberapa post bisa ditaksir lebih tinggi, oempama penerimaan dari padjeg penerangan, jang boeat taoen 1930 ditaksir f 4000, pada taoen itoe bisa mendapat kelebihan f 2900. Lain dari itoe penerimaan dari rooi-gelden bisa dapat ditaksir lebih tinggi sedikit (taksiran 11750 dinaekkan djadi 1500).

Djika post² dari voorschot² jang haroes ditrima kombali toeroet diitoeng, maka toeroennja taksiran penerimaan sedjoemblah f 13.800 hanja dapat ditoetoep dengan tambahan penerimaän jang djoemblahnja hanja f 9.400.

Soedah barang tentoe Madjelis Koemetir terpaksa berdaja oepaja oentoek mendapatkan lain² penerimaän. Akan tetapi memilih keadaan jang tidak baik tadi Madjelis itoe satelah menimbang lebih djaoeh telah memoetoeskan tidak akan memadjoekan porstel oentoek poengoet opcenten dari padjeg pengasilan Negri.

Oleh karena itoe maka terpaksalah niatan² akan memperbaiki pakerdjaän² jang soedah ada dan mengadakan pakerdjaän baroe tidak akan dilakoeken, diketjoealikan, djika dengan melakoekan itoe penerimaän Kaboepaten bisa-bertambah atau djika Pemerintah bisa memberi soembangan oentoek mengerdjakan pakerdjaän² tadi.

Mengasfal djalan² Kaboepaten terpaksa ditoenda sampai waktoe jang lebih baik, sedang perbaikan pasar², pemotongan² akan dilakoekan dengan seperloenja sadja.

Mengopper pasar² desa akan bisa kedjadian djika satelah diselidiki dengan soenggoeh² ternjata bahwa Kaboepaten akan mendapat oentoeng banjak.

Lagi poela diadakan penghaimatan bagai pemeliharaän djalan² djembatan², d.l.l., akan tetapi panghaimatan itoe tidak bisa dilakoekan bagai belandja

oentoek pegawai², bahkan berhoeboeng dengan banjakja pakerdjaän pegawai itoe terpaksa dapat tambahan.

Anggaran belandja dapat di taksir *f* 120.001, diantara mana afd. I, Pemerintah Kaboepaten ditaksir *f* 7.350; afd. II ongkos oemoem dari dienst techniek *f* 18.519; afd. III, pakerdjaän oemoem jang tidak termasuk dalam afdeeling² lain *f* 38,720; afd. IV dienst pembersihan *f* 3.584; afd. VI, penerangan djalan *f* 9.000; afd. VII pekoebroer oemoem *f* 3.125; afd. VIII, peroesahaan pasar *f* 17.538; afd. IX, pemotongan *f* 6.448; XI subsidie² *f* 625 (loosmen² partikoelir *f* 600 dan perhimpoean Locale Belangen *f* 25); afd XII, oetang² *f* 5.470 (rente *f* 2.570, tjitjilan *f* 5.470); afd. XIV, keloearan jang tidak tentoe *f* 8.717.

Anggaran penerimaan dapat ditaksir *f* 120.001, diantara mana onderdeel 2 soembangan dari Negri oentoek keloearan² jang tetap *f* 57.857; onderdeel 3, 4, 5, 6, 7 dan 8 ialah beroeroetan padjeg keramean *f* 3.300, padjeg andjing *f* 650, padjeg kendaraan *f* 1.700, padjeg minoeman keras *f* 575, dan padjeg penerangan *f* 6.980 atau djoembilah padjeg² *f* 1.205; onderdeel 9, rooigelden *f* 1.500; onderdeel 11, pemeriksaan chewan dan daging dan lain² penerimaan dari pemotongan *f* 14.000; onderdeel 12, penerimaan dari peroesahaan pasar *f* 25.000; onderdeel 13 penerimaan dari pekoebroer oemoem *f* 600; onderdeel 16, penerimaan bagian dari ongkos² membajar leider pasar *f* 5.605;.

Anggaran terseboet dibitjarakan dan ditetapkan pada persidangan Raad tertanggal 14 November 1930.

Pada pemandangan oemoem toean Bos menjatakan keinginnannja soepaja kemoedian diadakan perbedaan antara dienst biasa dan dienst loear biasa, sebab beberapa artikel ialah artikel 22, 23, 24, 25, 44 dan 45, meskipoe tidak besar tetapi boleh dihanggap keloearan loear biasa.

Toean Soekarso menerangkan tidak kemoefakatannja dengan pendapatan toean Bos dan memboeat opmerking, bahwa post „keloearan jang tidak tentoe adalah tinggi, sedang beberapa post misih di taksir „memorie”.

Atas oraian¹ terseboet dijawabnja oleh Voorzitter, bahwa pegawai Kaboepaten beloem pandai betoel sehingga terpdang lebih baik djangan memboeat jang soesah² sedang anggaran ini dibikinnja menoeroet pertimbangan Gedeputeerden. Post keloearan jang tidak tentoe ialah 8% adalah tinggi tetapi terhanggap benar oleh karena penerimaän² tidak akan didapatkan menoeroet anggaran.

Toean Soekarso memperingatkan bahwa dari keterangan² ia dapat kejakinan, bahwa tentang taksiran penerimaän² itoe tidak oesah dikoeatirkan, maka ia tetap berpendapatan post „onvoorzien” adalah tinggi dan porstel soepaja post ini dikoerangi oentoek menambahi post² lain, teroetama pasal 24 dan 25 jang berhoeboengan dengan kesehatan.

Toean *Lisnet* menjawab dengan mempertimbangkan pada Raad soepaja post „onvoorzien” djangan dirobah, sebab meskipoen angka² ditaksir dengan sebenar-benarnja, Madjelis Koemetir tidak berani menangoeng, bahwa pendapatan² akan seperti taksiran.

Kemoedian satoe-satoenja pasal dibitjarakan. Pada afd. II diberi tahoe, bahwa afdeeling haroes dikoerangi f 50 mendjadi djoemblah f 18.469. Begitoe poen afdeeling IX dikoerangi mendjadi f 6330, sehingga post onvoorzien dikoerangi dari f 8717 sampai f 8707.

Pada pasal 58 toean *Bos* memporstel soepaja wang² jang disediakan oentoek subsidie-subsidie dibajar seperti berikoet. Logement Ambarawa f 250, Witte Kruis-Kolonie f 250, Blindeninstituut Bandoeng f 100 dan perhimpoeenan Locale Belangen f 25,—

Raad moefakat dengan pembagian ini. Laloe anggaran keloearan dan penerimaän ditetapkan masing-masing f 120.001.

Pemberita dari Padoman Perhimpoeenan Locale Belangen.

Padoman.

Padoman terdiri dari toean-toean J. J. G. E. Rückert, Voorzitter di Betawi; G. de Raad, Secretaris; F. W. M. Kerchman, Penningmeester, doea-doeanja di Semarang; W. J. A. C. Bins di Betawi; R. A. A. Wiranata Koesoema dan Ir. J. E. A. von Wolzogen Kühr, doea-doeanja di Bandoeng,; M. Soetardjo, di Grisee; D. Baron Mackay di Medan; H. I. Bussemaker di Soerabaja dan R. Slamet di Semarang.

* *

Redactie.

Soerat-soerat dan karangan-karangan tentang raad-raad kaboepaten boeat redactie hendaklah dialamatkan pada R. Slamet, Karrenweg 198 Semarang,

* *

Anggota-anggota dan lengganan-lengganan.

Contributie oentoek anggota-anggota besarnja f 15,— setaoen.

Anggota-anggota perhimpoeenan Locale Belangen dapat trima madjallah ini sebagai lampiran orgaan Locale Belangen *dengan pertjoema*.

Lain anggota boleh mendjadi lengganan dari madjallah *Soera Dewan Kaboepaten* ini dengan pembajaran f 1,50 boeat 3 boelan.

Wang langganan haroes dibajar lebih dahoeloe.

Officieele Mededeelingen.

Decentralisatie-congres 1931.

Op het in Mei 1931 te houden Decentralisatie-congres zal aan de orde worden gesteld het onderwerp:

Dienen de kiesregelingen voor de lagere autonome gemeenschappen te worden herzien?

Als prae-adviseurs zullen optreden de heeren Dr. H. J. Levelt en R. Soenarjo.

Jaarverslag.

Ter voldoening aan artikel 5 lid 1 van het Huishoudelijk Reglement heeft het Bestuur het genoegen aan de leden der Vereeniging onderstaand verslag uit te brengen over de werkzaamheden en over den toestand der Vereeniging over het afgelopen jaar.

Het Bestuur meent met tevredenheid op het jaar 1931 te kunnen terugzien, alhoewel — vooral in de tweede helft van het jaar — de eerste teekenen der thans heerschende malaise zich openbaarden. Door den Voorzitter der Vereeniging werd in zijn gebruikelijk artikel bij de jaarwisseling reeds een kort overzicht gegeven van de belangrijkste gebeurtenissen betreffende de Decentralisatie. Om niet in herhaling te treden, wordt naar bedoeld artikel korthedshalve verwezen.

Leden. Het aantal leden, dat bij het begin van het verslagjaar 174 bedoeg, vermeerderde met 39, terwijl als lid werden afgevoerd wegens bedanken, overlijden enz. 37 leden en wegens *wanbetaling* 13 leden, zoodat de Vereeniging aan het einde van het verslagjaar 163 leden telde.

Het aantal abonné's, dat 39 bedroeg, vermeerderde met 4, terwijl echter 4 abonné's werden afgeschreven, zoodat het aantal abonné's op het einde van het verslagjaar 41 bedroeg.

Voorts telde de Vereeniging ultimo 1930 twee eereleden en 119 instellingen als lid, of 24 meer den op ultimo 1929.

Bestuur. Het Bestuur werd op de algemeene vergadering in zijn geheel herkozen, evenals de Commissie van Redactie. Tot Redactie-Secretaris werd met ingang van 1 Maart 1930 benoemd de heer H. Obbink, Rekerendaris ter Gemeente-secretarie te Semarang.

Examens. Het examen in de locale administratie werd in het verslagjaar alleen schriftelijk afgenomen, aangezien het werk van de kandidaten van dien aard was, dat overeenkomstig het examen reglement van een mondeling onderzoek moest worden afgezien.

Het eveneens in het verslagjaar afgenomen examen voor architect voor locale werken, leverde een gelijk bedroevend resultaat op. Geen der 6 candi-

daten, die zich aan dit examen onderwierpen, kon het diploma worden uitgereikt. Overigens moge verwezen worden naar het kort verslag der Examencommissie opgenomen in het orgaan van 16 Januari j.l.

Congres. Voor het verloop van het in 1930 gehouden congres te Soerabaja moge worden verwezen naar het desbetreffende verslag.

Financiën. Ten aanzien van de financiën der Vereeniging moge worden verwezen naar het in dit nummer opgenomen verslag van den Penningmeester.

Gedenkboek. Bijzondere vermelding verdient nog het verschijnen van het Gedenkboek der Decentralisatie 1905 — 1930, samengesteld en uitgegeven onder leiding van ons bestuurslid, den heer F. Kerchman. Een bijzonder woord van dank voor genoemd bestuurslid voor de wijze, waarop hij zich van deze taak heeft gekweten, is hier zeker op zijn plaats. Het boek beslaat 524 bladzijden octavo, bevat talrijke foto's, is op kunstdruk-papier uitgevoerd en in prachtband gebonden.

Aan H. M. de Koningin, den Minister van Koloniën en den Gouverneur Generaal zijn extra verzorgde in leder gebonden exemplaren aangeboden, terwijl verder gratis verspreiding heeft plaats gehad onder de leden der beide Kamers der Staten Generaal, van den Volksraad, den Raad van State, den Raad van Indië, en, zoowel in Nederland als in Indië, bij de verschillende departementen, universiteiten bankinstellingen, scheepvaart-maatschappijen, leeszalen, enz.

Met trots mag de Vereeniging op dit werk terugzien.

Statuten-wijziging. De wijziging van artikel 5 der Statuten werd door de Regeering goedgekeurd.

Jaarverslag van de Commissie van Redactie.

De inzendingen van bijdragen voor het orgaan heeft in het verslagjaar alleszins tot tevredenheid gestemd. Meerdere malen was die medewerking van dien aard, dat de geleverde artikelen tot de uitgifte van een volgend orgaan moesten blijven liggen wegens plaatsgebrek. Ook de ondervonden medewerking bij de uitgifte van het orgaan door het verstrekken van belangrijke gegevens stemt tot verheugenis. In het bijzonder dient hier vermeld te worden de door de Algemeene Secretarie en door den Adviseur voor de Decentralisatie verstrekte bijzonderheden over door de Regeering bij verschillende gelegenheden genomen beslissingen over onderwerpen de Decentralisatie betreffende.

Intusschen bleef het orgaan op peil en werden onderscheiden belangrijke artikelen van academischen aard, doch ook verschillende stukken, waarin strijd werd gevoerd over aard en wezen der Decentralisatie, geplaatst. In meerder opzicht bleek, dat door de Regeering, Volksraad, pers en locale

raden aan de publicaties in ons orgaan ter dege aandacht werd geschonken.

Aan het einde van het verslagjaar werd het contract met de Drukkerij Misset op de oude voorwaarden verlengd.

De Commissie meent met vertrouwen het jaar 1931, rekenende op de medewerking van allen, die in een gezonde Decentralisatie van bestuur en Regeering de oplossing zien van vele sociale en politieke vraagstukken hier te Lande, tegemoet te kunnen zien.

Jaarverslag van den Penningmeester.

Zooals reeds bij het opmaken van het vorig jaarverslag was te voorzien, sluit het hierbij aangeboden verslag over 1930 met een nadeelig saldo en wel tot een bedrag van *f* 772,87.

Aanvankelijk liet het zich aanzien, dat het batig slot van vorige jaren ad *f* 953,675 toereikend zou zijn om daaruit te putten voor het nadeelig saldo over 1930, doch in het 2e halfjaar droegen verschillende factoren er toe bij dat niet alleen het batig saldo van vorige jaren geheel werd verbruikt, doch bovendien een tekort ontstond van *f* 772,87, waarvoor tijdelijk geput kon worden uit fondsen bestemd voor de bestrijding van de kosten verbonden aan de uitgifte van het Decentralisatie-gedenkboek. De voornaamste van die factoren zijn:

- 1e. het afnemen in December 1930 van het examen Architect Locale Werken, waarvoor $\pm$ *f* 600,— moest worden bijgepast.
- 2e. de voorbereidende werkzaamheden voor de oprichting van een Vereeniging van Indische Autonome Gemeenschappen, waarmede ruim *f* 250,— gemoeid was.
- 3e. het uitgeven van overdrukken van het Maleisch gedeelte tegen sterk verminderd tarief. Daarvoor heeft onder verschillende leden van de Regentschapsraden gratis verspreiding plaats gehad.

Bij de hierbij aangeboden raming voor 1932 is er op gerekend, dat ook dat jaar zoowel het Examen Locale Administratie als het Examen Architect Locale Werken zal worden afgenomen en dat daarvoor resp. *f* 300,— en *f* 500,— zal moeten worden bijgepast.

De gratis verspreiding van overdrukken van het Maleisch Gedeelte is met ingang van 1931 sterk ingekrompen. De overblijvende kosten worden door de abonnementsgelden ongeveer gedekt.

In verband met de malaise loopt de opbrengst aan advertenties geleidelijk terug. Ook het aantal leden verminderde, doch gelukkig slechts in geringe mate. In verband met de omstandigheid, dat in het afgelopen jaar 13 leden wegens wanbetaling geroyeerd moesten worden, doet ondergeteekende een dringend beroep op alle leden, om de aan de inning verbonden werkzaamheden niet onnoodig te verzwaren. Meerdere leden laten zich drie, vier maal aanschrijven en geven eerst antwoord wanneer met royement wordt gedreigd.

Een vlote betaling beteekent vermindering van administratiekosten en porti en dus ook de leden kunnen medewerken tot vermindering van het nadeelig saldo.

Het tekort op de hierbij aangeboden raming voor 1932, ad *f* 775,—, *waarbij is aangenomen dat de bijdragen der locale ressorten onverminderd gehandhaafd zullen blijven*, zal moeten worden gevonden door inkrimping van het orgaan en door beperking van het aantal gehonoreerde artikelen. Ook zal het Bestuur er bij de keuze van het aantal prae-adviseurs voor het congres rekening mede moeten houden, dat het voor honorarium en reis- en verblijfkosten beschikbare bedrag verminderd is.

Het Bestuur zal alle maatregelen in het werk stellen om het tekort zoo mogelijk reeds dit jaar te doen verdwijnen. Het rekent daarbij op de onverminderde steun der locale ressorten.

De Penningmeester,

F. KERCHMAN.

DE VRIES ROBBÉ & Co.
Constructiewerkplaatsen

GORINCHEM — SEMARANG
MEDAN — BATAVIA — SOERABAJA

Passarloodsen

in genormaliseerde modellen

voor bedekking met pannen, golfplaat,
gegolfd asbestcement, sirappen

uitvoering geverfd of gegalvaniseerd

Bruggen

voor voetgangersverkeer, dessaverkeer,
B. O. W. licht- en zwaar verkeer, enz.

Stalen ramen

vervaardigd van koperhoudend staal voor alle
doeleinden in alle modellen

Constructiewerk

OP ELK GEBIED

Prijs opgaven met schetsontwerp worden op aanvraag
gaarne gratis verstrekt

Rekening van Ontvangsten en Uitgaven in he

ONTVANGSTEN.

		Geraamd		Werkelijk ontvangen	
<i>Orgaan.</i>					
Abonnementen vorige jaren	f	300	—	f	131 94
1930	"			"	490 80
Advertenties vorige jaren	"	800	—	"	270 80
1930	"			"	772 65
Verkoop losse exemplaren	"	25	—	"	489 60
Nadeelig saldo	"	5.255	—	"	7.300 55
	f	6.380	—	f	9.456 34
<i>Examen Locale Administratie.</i>					
Examengelden	f	100	—	f	150 —
Nadeelig saldo	"	300	—	"	— —
	f	400	—	f	150 —
<i>Examen Architect Locale Werken.</i>					
Examengelden	f	—	—	f	300 —
Nadeelig saldo	"	—	—	"	584 15
	f	—	—	f	884 15
<i>Volledige Rekening.</i>					
Voordeelig saldo vorige jaren	f	—	—	f	953 67 ⁵
Contributie id.	"	2.250	—	"	377 50
1930	"			"	2.027 50
1931	"			"	24 50
Bijdrage Locale Bessorten over 1929	"	4.800	—	"	100 —
1930	"			"	6.060 —
Voordeelig saldo Examen Locale Admini- stratie	"	—	—	"	7 98
Nadeelig saldo	"	480		"	772 87
	f	7.530	—	f	10.324 02 ⁵

Het negatief saldo per ult. December 1930 was als volgt samengesteld:

Negatief kassaldo.	f	676,22
----------------------------	---	--------

„	saldo Nederl. Handel Mij.	„	96,65
---	---------------------------	---	-------

f 772,87

Uitgaven in het Vereenigingsjaar 1930.

		UITGAVEN	
Verkelijk ontvangen		Geraamd	Werkelijk uitgegeven
131 94	Drukken en verzenden	f 3 000 —	f 5 968 46
490 80	Honoraria medewerkers Nederl. gedeelte .	" 2.000 —	" 2.159 60
270 80	" " Maleisch " .	" 700 —	" 781 38
772 65	Vergoeding Redactie-Secretaris	" 480 —	" 481 80
489 60	Abonnement tijdschriften en diversen .	" 200 —	" 65 10
7.300 55			
9.456 34		f 6 380 —	f 9 456 34
150 —	Honorarium examinatoren	f 150 —	f 115 30
— —	Reis- en verblijfkosten idem	" 200 —	" — —
	Overige onkosten (schrijfbehoeften, porti, transport, enz.)	" 50 —	" 26 72
	Voordeelig saldo	" — —	" 7 98
150 —		f 400 —	f 150 —
300 —	Honorarium examinatoren	f — —	f 470 50
584 15	Reis- en verblijfkosten idem	" — —	" 359 40
	Overige onkosten (schrijfbehoeften, porti, transport, enz.)	" — —	" 54 25
884 15		f — —	f 884 15
953 67 ⁵	Administratiekosten, incasso, enz. . . .	f 250 —	f 274 82 ⁵
377 50	Honorarium en reis- en verblijfkosten prae-adviseurs	" 600 —	" 680 45
2.027 50	Reis- en verblijfkosten Bestuursleden .	" 400 —	" 260 15
24 50	Drukken prae-adviezen, circulaires, enz.	" 600 —	" 767 55
100 —	Zaalhuur en andere onkosten voor het Decentralisatiecongres	" 100 —	" 119 65
6.060 —	Nadeelig saldo orgaan	" 5.255 —	" 7.300 55
7 98	idem id. Examen Locale Administratie.	" 300 —	" — —
772 87	idem id. Architect Locale Werken .	" — —	" 584 15
	Oprichting Vereeniging Indische Autono- me Gemeenschappen	" — —	" 255 95
	Onvoorzien	" 25 —	" 80 75
9.324 02 ⁵		f 7.530 —	f 10.324 02 ⁵

gesteld:

Raming van Ontvangsten en Uitgaven voor het V

ONTVANGSTEN.

<i>Orgaan :</i>				
Abonnementen 40 × 15	f	600	—	Drukke
Advertenties	"	800	—	Honora
Verkoop losse exemplaren	"	25	—	"
Nadeelig saldo	"	5.855	—	Vergoe
				Abonne
		f	7.280	—
<i>Examen Locole Administratie.</i>				
Examengelden	f	100	—	Honora
Nadeelig saldo	"	300	—	Reis- e
				Overige
		f	400	—
<i>Examen Architect Locale Werken.</i>				
Examengelden	f	300	—	Honora
Nadeelig saldo	"	500	—	Reis- e
				Overige
		f	800	—
<i>Volledige raming.</i>				
Contributie 160 × f 15,—	f	2.400	—	Nadeel
Bijdrage Locale Ressorten	"	6.200	—	Admini
Andere ontvangsten				
Nadeelig saldo	"	775	—	Honora
				Reis- e
				Drukke
				Zaalhu
				satie
				Nadeel
				"
				"
				ken
				Onvoor
		f	9.375	—

en vocht Vereenigingsjaar 1932.

UITGAVEN

600 —	Drukken en verzenden.	f	4.000 —
800 —	Honorarium medewerkers	"	2.000 —
25 —	" Maleisch gedeelte.	"	700 —
5.855 —	Vergoeding Redactie-Secretaris.	"	480 —
	Abonnement tijdschriften en knipsels.	"	100 —
7.280 —		f	7.280 —
100 —	Honorarium examinatoren.	f	150 —
300 —	Reis- en verblijfkosten examinatoren.	"	200 —
	Overige onkosten	"	50 —
400 —		f	400 —
300 —	Honorarium examinatoren.	f	450 —
500 —	Reis- en verblijfkosten examinatoren.	"	300 —
	Overige onkosten	"	50 —
800 —		f	800 —
2.400 —	Nadeelig saldo ult. 1930.	f	772 87
6.200 —	Administratiekosten, incasso, enz	"	250 —
775 —	Honorarium, reis- en verblijfkosten prae-adviseurs	"	500 —
	Reis- en verblijfkosten Bestuursleden.	"	400 —
	Drukken prae-adviezen, mededeelingen, circulaires.	"	600 —
	Zaalhuur en andere onkosten voor het Decentrali-	"	
	satiecongres	"	150 —
	Nadeelig saldo raming Orgaan	"	5.855 —
	" " " Examen Locale Administratie.	"	300 —
	" " " " Architect Locale Wer-	"	
	ken	"	500 —
	Onvoorzien.	"	47 13
9.375 —		f	9.375 —

Leden.

Augmayer J.	Semarang.
Abas L.	Poerworedjo.
Askaboel M. Ng. Djojopranoto	Soerabaia.
Amin Soekahar	Bandoeng.
Assan M.	Kraksa'an.
Bins W. J. A. C.	Zeist.
Bagchus A.	Semarang.
Bussemaker H. J.	Soerabaia.
Bont J. J. M. de	Weltevreden.
Blaauw Mr. P. A.	id.
Bruin A. de	Soerabaia.
Brandon Mej. J.	Malang.
Berg A. C. van den	Amboina.
Boer D. R. K. de	Weltevreden.
Baldinger Ir. H. Th.	Semarang.
Boerstra J. H.	Blitar.
Boissevain Mr. H. E.	Pasoeroean.
Biezeveld H.	Bandoeng.
Bak Mr. A. G.	Soerabaia.
Bergman Chr. F. W.	Semarang.
Boers A. M.	Soerabaia.
Barre C. E.	Bondowoso.
Bach Kolling	Soerabaia.
Be Biat Tjong Ir.	Semarang.
Cohen Stuart Mr. A. B.	's Gravenhage.
Cock H. H. de	Poerworedjo.
Cool Ir. W.	Semarang.
Dalderup F. H. C.	Semarang.
Doorninck M. van.	Mr. Cornelis.
Dijkstra Tj	Medan.
Directeur Locale Werken Minahassaraad	Menado.
Drost H. J.	Semarang
Djalaloedin Dr.	Bindjai O. K. S.
Duyzings Ir. C. F. M.	Semarang.
Diermen Ir. J. F. van	Tjepoe.
Emons J. J.	Soerabaia.
Entzinger H. A. F. C.	Weltevreden.
Eggink E. J.	Batavia.

Frumau
Fijnvan
Fermin
Faber
Fournie
Gerrits
Gennep
Gee A
Gerrits
Gerla I
Grosjea
Groot
Graaff
Gulden
Helsdin
Hoenev
Hulsho
Huls F
Heetjan
Hildebr
Hasselt
Han D
Horst J
Helderi
Idema
Jansen
Jong M
Kerchm
Karsten
Koesoe
Kempen
Kapteij
Kakebe
Kosters
Knaud
Koetsve
Kam J.
Klijn W
Kelder

Frumau F. C.	Soerabaia.
Fijnvandraat Mr. J. J.	Semarang.
Fermin H. G.	Magelang.
Faber B. B.	Soerabaia.
Fournier Ir. F. P. G.	Weltevreden.
Gerritsen J.	Semarang.
Gennep Mr. A. van	Soerabaia.
Gee A. F. de	Weltevreden.
Gerritsen G. J.	id
Gerla Ir. A. L. H. P.	Mr. Cornelis.
Grosjean H. G.	Padang.
Groot M. de	Amboina
Graaff D. de	Salatiga.
Guldenaar W. M.	Semarang.
Helsdingen J. J. van	Solo
Hoeneveld G.	Soerabaia
Hulshoff C. J.	Bandoeng
Huls H. van.	Soekaboemi
Heetjans H.	's Gravenhage
Hildebrand Mr. P. H. M.	Weltevreden
Hasselt Mr. C. J. van	id
Han Dr. Ir.	Kedoengwoeni S.C.S.
Horst J. van der.	Soerabaia
Heldering D.	id.
Idema Mr. H. A.	Weltevreden
Jansen Gerard	Medan
Jong Mr. M. D. de	Bandoeng
Kerchman F. W. M.	Semarang
Karsten Ir. Th.	Bandoeng
Koesoemo Oetoyo R. M. A. A.	Weltevreden
Kempen Th. van	Soerabaia
Kapteijn D.	Madioen
Kakebeeke H. C.	Semarang
Kosters N.	Soerabaia
Knaud E.	Soekaboemi
Koetsveld C. P. J. van	Soerabaia
Kam J. van der	Bandoeng
Klijn W. M. C.	Pekalongan
Kelder Mr. C.L.	Malang

Luteijn J.A.	Weltevreden
Leijdenroth Chs. E. H.	Salatiga
Levelt Dr. H. J.	Weltevreden
Lakeman P.	Magelang
Luyten Mr. J.	Soerabaia
Liempt F. J. M. van	Weltevreden
Lengkong J. K.	Soerabaia
Lange W. J. L. de	Malang
Liem K. D.	Semarang
Maclaine Pont H.	Modjo-agoeng
Mackay D. Baron.	Medan
Minahassaraad Voorzitter	Menado
Meerum Terwogt A. J. A.	Soerabaia
Michel P. P. C. A.	Semarang
Munch L. K. Ph.	Sf. Kemanglen Slawi-Tegal
Meyroos Mr. A.	Batavia
Middelkoop F. A. J.	Pekalongan
Nessel van Lissa Ir. R.	Palembang
Nicolaï Mr. C.	Medan
Ouwerkerk Mr. W. M.	Padang
Obbink. H.	Semarang
Oostrom Soede J. M. van	Cheribon
Oesmansjah Rd.	Djasinga
Pranger Mr. J. J. G.	Semarang
Passtoors W. H. J. J.	Soerabaia
Padmawinangoen Raden	Semarang
Peijl W. van der	Serang
Pattipeilohy J. A.	Mr. Cornelis
Phoa Ir. L. D.	Weltevreden
Poldervaart Ir. A.	Bandoeng
Possumah E. H.	Menado
Raad G. de	Semarang
Rückert J. J. G. E.	Weltevreden
Regeeringsscomm. voor de Bestuurshervorming.	Weltevreden
Roosendaal A. van	Bandoeng
Resident.	Malang
Rijn Dr. F. J. J. van	Semarang
Rooseboom C. J. L.	Wonosobo
Ronggo Prawirohamiprodjo R. Ng.	Blora

Stokvis J
 Schotman
 Slamet R
 Soebroto
 Soeriakar
 Spanjaard
 Soejono
 Schattenk
 Sandick
 Soekarso
 Soehardj
 Sastromo
 Spoel A.
 Soemardi
 Sosrohad
 Soegardo
 Schelven
 Terkuhle
 Treffers
 Twidjose
 Tan Kon
 Timmer
 Unen Dr
 Vreede I
 Visser F
 Veer P.
 Voornen
 Vrijheid
 Vogeles
 Vries M
 Wijnga
 Wiessin
 Westbro
 Wenne
 Wolzoge
 Weterin
 Wermut
 Westerc
 Waard
 Wiersm

Stokvis J. E.	Weltevreden
Schotman R. A.	Madioen
Slamet Rd.	Semarang
Soebroto Dr. R. Ng.	Soerabaia
Soeriakartalegawa R. M. M.	Garoet
Spanjaard D. J.	Tegal
Soejono R. A. A.	Weltevreden
Schattenkerk Mr. B.	Soerabaia
Sandick O. Z. van	Sepandjang
Soekarso R.	Salatiga
Soehardjo M.	Grissee
Sastromoeljono Mr. R.	Tegal
Spoel A. J.	Soerabaia
Soemardi Mr. Mas	Semarang
Sosrohadikoesoemo	id
Soegardo Rd.	Malang
Schelven C. van	Soerabaia
Terkuhle A.	Soerabaia
Treffers Dr. W.	Padang
Twidjosewojo Mr. R. S.	Brebes
Tan Kong Tam	Semarang
Timmermans J.	Batavia
Unen Dr. A. L. A. van.	Salatiga
Vreede Ir. M. H. C.	Weltevreden
Visser H.	Semarang
Veer P. J. C. van der	Soekoredjo-Kendal
Voorneman Ir. E. A.	Malang
Vrijheid Mr. H. M.	Soerabaia
Vogelesang Dr. W. L.	Poerbalingga S. D. S.
Vries M. P. de	Malang
Wijngaarden Mr. Ch. P. van	's Gravenhage
Wiessing H. J.	Bandoeng
Westbroek Ir. H.	Semarang
Wenneckendonk Mr. L. K.	Kediri
Wolzogen Kühr. Ir. J. E. A. van	Bandoeng
Wetering F. H. van de	Menado
Wermuth Ir. E. D.	Soerabaia
Westerouen van Meeteren Mr. B. Th.	Buitenzorg
Waard J. de	Medan
Wiersma W. J. B.	Ambarawa

Wiersma J.	Bandoeng
Walsem Mr. J. M. van	Semarang
Wilmur K. H. M.	Soerabaia
Westhoff E. C.	Soekoredjo (Kendal)
Zon G. van	Mr. Cornelis
Zwager Ir. J. A.	Poewokerto
Zuyderhoff G. J.	Malang

SUBSIDIES.

De Vereeniging ontving voor 1930 een bijdrage van alle autonome gemeenschappen, met uitzondering van den

Gemeenteraad van Salatiga

„ „ Sawah Loento

„ „ Bindjai

Plaatselijken Raad der Onder-Afdeeling Lematang Ilir.

PLAATSEN, WAAR MEER DAN EEN LID GEVESTIGD IS:

Semarang	28	Menado	4
Weltevreden (incl. Batavia).	23	Madioen	2
Soerabaia	28	Padang	3
Bandoeng	11	's Gravenhage	3
Medan	5	Amboina	5
Magelang	2	Poerworedjo	2
Malang	8	Salatiga	4
Mr. Cornelis	4	Pekalongan	2
Tegal	2	Soekoredjo-Kendal	2
Soekaboemi	2		